

Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Icoană portabilă, Mănăstirea Pantocrator, Sfântul Munte Athos.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Un părinte pentru cei mulți și necăjiți

Se împlinesc patruzeci de ani în vara aceasta de la plecarea la Domnul a Părintelui Dometie Manolache. Acest ieromonah a fost cu adevărat omul lui Dumnezeu. Nu l-am întâlnit de multe ori, dar a fost suficient ca să-mi dau seama de valențele lui duhovnicești.

Era în toamna anului 1972. Ca inginer tânăr lucram la dublarea căii ferate Teiuș - Vințu de Jos. În ziua de 8 septembrie, Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, împreună cu un prieten ne-am dus la slujbă la Râmeț. Eu mergeam cu gândul de a mă spovedi. Lucru pe care l-am și făcut. Prietenul meu nu avea intenția aceasta. Când a terminat molitva pentru spovedanie l-a chemat pe el primul. Mi-am dat seama că era văzător cu duhul.

Din păcate, în vara lui 1975, când a plecat la Domnul, n-am știut. Lucram atunci la dublarea căii ferate Cluj-Huedin. Dar, mai târziu, m-am recules de multe ori la mormântul lui. Maica Ierusalima Ghibu avea un adevărat cult față de el și, de fapt, toate maicile. Nu știam eu pe atunci că voi ajunge preot și, mai apoi, episcop chiar în eparhia unde se găsea mormântul lui.

Mai bine de douăzeci de ani, la hramul bisericii mari de la Râmeț, când îi sărbătorim pe Sfinții Apostoli Petru și Pavel, după slujbă făceam parastas la mormântul său. Ne învăluia pe toți o atmosferă de liniște și pace greu de cuprins în cuvinte.

De fapt, legăturile duhovnicești, pe care nu le ghicim întotdeauna, nu sunt întâmplătoare. Părintele Dometie fusese călugărit la Prislop, împreună cu viitorul Mitropolit Antonie Plămădeală, în 1949. Oficiantul a fost părintele Arsenie Boca. Mai apoi, părintele Dometie, după o scurtă petrecere la Cioara, a ajuns marele duhovnic de la Râmeț. Vrednicul de pomenire Mitropolitul Antonie este cel ce m-a hirotonit arhieru, secondat fiind de Înaltpreasfințitul Timotei al Aradului, Înaltpreasfințitul Justinian al Maramureșului și Preasfințitul Ioan al Oradiei. Așa că, în sufletul meu, rămâne o legătură tainică și sfântă, atât cu Mitropolitul Antonie, cât și cu părintele Dometie Manolache.

Pentru cei ce l-am prețuit și l-am iubit, amintirea sa rămâne o icoană smerită și plină de har. Când ne oprim în fața crucii lui, citim cu duioșie: *Arhimandrit Dometie Manolache, 1924-1975. Aici odihnește în pace, în așteptarea Învierii, ctitorul și duhovnicul obștii monahale de călugărițe a Mănăstirii Râmeț, județul Alba, și părintele sufletesc al multor credincioși din împrejurimi.*

Multe lucruri minunate povestesc și maicile, dar și numeroșii săi fii sufletești, pe care i-a ajutat și i-a mângâiat, iar faptele sunt vecine cu minunile Bunului Dumnezeu. Și cred că Dumnezeu îl ajută pentru credința lui puternică, dar și pentru nevoia aspră pe care o făcea.

Prietenul său, Mitropolitul Antonie, era și el un om cu o puternică credință. Odată, când eram într-o situație limită, și oamenii nu puteau sau nu voiau să mă ajute, mi-a dat un îndemn de Pateric: *aliază-te cu Dumnezeu!* M-am aliat și Dumnezeu a rezolvat problema.

Maica Ierusalima povestește cum, în situații limită, la îndemnul Părintelui Dometie, se rugau și încercările erau depășite. În timpul inundațiilor din 1975, însă, a mers în sat cu câteva maici să aducă câteva pachete de cumpărături, pentru că mașinile nu circulau, și el a luat pachetele cele mai grele. Pe cale le-a povestit că a avut un vis foarte frumos. Când au ajuns la punte, Părintele Dometie s-a așezat jos lângă apă și... nu s-a mai ridicat. L-au dus maicile acasă și a fost mare tristețe. La înmormântarea sa a slujit Preasfințitul Emilian cu un sobor de peste o sută de preoți, înconjurați de peste patru mii de credincioși.

Acum, la patru decenii de la plecarea sa în eternitate, ne aducem aminte de el cu multă evlavie. A avut credință fierbinte, dragoste față de Dumnezeu și față de oameni, smerenie multă și inimă milostivă.

Pentru obște, pentru credincioșii din Munții Apuseni, dar și pentru alte suflete răvășite din toată țara, întotdeauna a fost gata să spovedească, să sfătuiască, să ajute și să mângâie. S-a ostenit ca un bun ostaș a lui Hristos, iar acum se veselește împreună cu sfinții întru bucuria Stăpânului său.

Mănăstirea Râmeț, care-i păstrează mormântul, are un odor de mare preț. Maicile și credincioșii care ajung acolo se pot reculege la mormântul lui, prind putere și se pot gândi în spirit paulin: *Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmași-le credința* (Evrei 13, 7).

DIN SUMAR:

– Moment istoric și responsabilitate - **ALEXANDRU NEMOIANU**..(p.3)

– Maestrul Ciprian Para

- 25 de ani de la debutul dirijoral – **PR. PROF. VASILE STANCIU**(p. 4)

– Edith Stein și Știința Crucii – **IEROM. BENEDICT VESA**...(p. 5)

– Două texte, un impas – **AUREL SASU**.....(p. 5)

– Viața - un dar și o împlinire – **PR. GHEORGHE-DRAGOȘ**....(p. 6)

– Suferință, jertfă și pătimire – **MARCEL MUNTEAN**.....(p. 6)

– Societatea Femeilor Ortodoxe din Cluj

– **MONICA COLAN, STELA CUNA, MARIANA SECEANU** (p. 7)

– Cuminecarea cu frumosul sau

despre arta minune... – **PR. IOSIF ZOICA**.....(p. 10)

Sărbătoarea Rusaliilor la Cluj-Napoca

Alexandra Andereș

L raznicul Cincizecimii, din 31 mai, a început în Catedrala Mitropolitană de dimineață, cu oficierea Sfintei Liturghii la care au slujit Înaltpresfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Slajului, împreună cu Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de PS Părinte Nicodim, care a explicat modul în care Duhul Sfânt S-a pogorât asupra Apostolilor, la Cincizecime: „Duhul Sfânt S-a pogorât peste ei în chip de limbă de foc, ca prin asta să unească lumea împărțită și s-au făcut un lucru nou și nemiintâlnit. După cum atunci, în vechime, limbile au împărțit lumea și înțelegerea cea rea a dus la despărțire, tot astfel și acum limbile au unit lumea și au dus la înțelegere pe cei ce erau despărțiți. Pentru asta S-a pogorât în chip de limbă de foc, pentru că spinul păcatului crescuse în noi cât o pădure mare, după cum pământul, când e bun și gras, dar nu-i lucrat, odrăsește mulți spini, tot așa și firea noastră era bună din pricina celui care a adus-o la viață și în stare să dea rod de virtute, dar a odrăslit păcatul întocmai ca pe niște spini și alte buruieni netrebnice, din pricină că nu

primise plugul drepte credințe, nici sămânța cunoașterii lui Dumnezeu. Acestea sunt cuvinte ale Sfântului Ioan Gură de Aur cu privire la limbile de foc care s-au arătat când S-a pogorât Duhul Sfânt trimis de Dumnezeu peste sfinții apostoli. Duhul Sfânt lucrează, iubiți credincioși, și astăzi. Cei care se apropie, printr-o viață îmbunătățită, mai mult de Dumnezeu, fie slujitori ai sfințelor altare, fie bunii creștini, trăiesc experiențe nebănuite”.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de corul Catedralei Mitropolitane, dirijat de decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

Pentru al cincilea an consecutiv, clujenii au participat în după-masa praznicului Pogorârii Sfântului Duh la tradiționala procesiune de Rusalii organizată de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Alături de un sobor de peste 100 de preoți și în ciuda ploii torențiale, credincioșii au ieșit pe străzile orașului să mărturisească credința și bucuria acestui praznic, asemeni Sfinților Apostoli asupra cărora S-a pogorât Duhul Sfânt.

Înaltpresfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului, înconjurat de Preasfințitul Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, și de Preasfințitul Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, au fost ierarhii care au săvârșit împreună cu un sobor de preoți și diaconi, începând cu ora 17, slujba Vecerniei plecării genunchilor, cu o rânduială specială, unică pe durata unui an bisericesc, iar apoi au condus procesiunea, la care au participat preoți din municipiul Cluj-Napoca și împrejurimi. Pelerinajul a avut loc pe traseul: P-ța Avram Iancu, B-dul 21 decembrie 1989 și Bd-ul Eroilor, cu oprire la Catedrala Mitropolitană, unde a avut loc Sfințirea apei.

La finalul procesiunii, Mitropolitul Clujului i-a îndemnat pe credincioși să fie misionari, asemeni Apostolilor Mântuitorului Iisus Hristos: „Apostolii au devenit misionari, de aceea și noi toți creștinii

suntem chemați să devenim misionari într-o lume în care se vorbește mai mult sau mai puțin despre mântuirea pe care Domnul Iisus Hristos ne-a adus-o. Nu numai pericopa scripturistică, ci și Tropa-rul sărbătorii de astăzi ne învață să fim misionari: «Binecuvântat ești Hristoase Dumnezeule, Cel ce preînțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițându-le lor Duhul Sfânt și printr-înșii lumea ai vânat iubitorule de oameni, Slavă Ție». Așadar, prin frățiile voastre, Domnul Hristos, care revarsă Duhul Sfânt, vrea să-i vâneze pe toți oamenii și să-i aducă la cunoaștința Evangheliei Sale. Acum ne este foarte limpede că noi trebuie să devenim misionari, nu neapărat cu cuvântul, ci mai ales cu viața noastră, care ar trebui să fie contaminantă pentru cei care nu au o practică religioasă”.

Comunicat de Presă

În zilele de 3 și 4 iunie 2015, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-au desfășurat lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit în ședință de lucru la Reședința patriarhală.

Dintre hotărârile adoptate menționăm:

-Înscriserea în calendarul Bisericii Ortodoxe Române, începând cu anul 2016, a Sfântului Cuvios Paisie Aghioritul, canonizat de Patriarhia Ecumenică în luna ianuarie a anului 2015, cu ziua de pomenire la 12 iulie;

-Adoptarea unor propuneri pentru creșterea calității educației religioase, prin colaborarea strânsă a Bisericii cu toate instituțiile și persoanele implicate, precum Ministerul educației și cercetării științifice, profesorii de religie, părinții elevilor, pentru o mai bună pregătire a personalului didactic și realizarea de noi manuale școlare.

-Evaluarea fenomenului migrației și adoptarea unor soluții pastorale și sociale propuse de eparhiile din România și din afara granițelor țării, cu scopul diminuării impactului negativ al acestui fenomen asupra familiilor din țară și străinătate aflate în această situație;

-Aprobarea proiectului de *Regulament al activităților de voluntariat în Biserica Ortodoxă Română*, în concordanță cu schimbările legislative recente în domeniu;

Sfântul Sinod a formulat comunicatul de presă: **Asociația autointitulată Mitropolia Autonomă după Vechiul Calendar „Episcop Gherasim” nu are calitate de asociație religioasă și nu este recunoscută canonic de Biserica Ortodoxă**, avertizând credincioșii ortodocși să nu se lase înșelați de afirmațiile reprezentanților acestei asociații.

Biroul de presă al Patriarhiei Române

Comunicat de presă

Lansarea oficială a proiectului Întâlnirii tinerilor ortodocși din Europa

Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Cluj, în parteneriat cu Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului va organiza la Cluj-Napoca, în perioada 4-7 septembrie 2015, Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Europa. Evenimentul va fi o premieră pentru întreaga lume ortodoxă, fiind așteptați să participe peste 6000 de tineri din țară, din Republica Moldova, din diaspora românească, dar și din țări precum: Rusia, Grecia, Ucraina, Bulgaria, Serbia, Polonia, Cehia și Slovacia, Finlanda, Albania, Cipru, Georgia, Siria, Iordania și Palestina.

Festivitatea de lansare oficială a proiectului va avea loc vineri, 29 mai 2015, de la ora 10.00, în Aula Campusului „Nicolae Ivan”, a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, din vecinătatea Consiliului Județean Cluj.

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului
Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Cluj
European Orthodox Youth Meeting
Rencontre européenne des jeunes orthodoxes
Европейский Съезд юной Норм Ортодокс
Европейский православной молодежи Встреча

Întâlnirea
TINERILOR ORTODOCȘI
DIN EUROPA
2015
www.oym2015.ro

"TOGETHER FOR THE FUTURE OF EUROPE"

FESTIVITATEA DE LANSARE OFICIALĂ A PROIECTULUI

VINERI
29 MAI 2015
ORA 10.00

"BUCURĂȚI-VĂ PURUREA, RUGĂȚI-VĂ NEÎNCETAT!"

ÎN AULA CAMPUSULUI „NICOLAE IVAN”,
A FACULTĂȚII DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
DIN CLUJ-NAPOCA.

Acest eveniment se înscrie în calendarul principalelor manifestări din cadrul proiectului Cluj - Capitala Europeană a Tineretului 2015 și vine să arate grija Bisericii pentru educația și viitorul tinerilor, dar și să ofere Ortodoxiei românești oportunitatea de a-și afirma deschiderea europeană și ecumenică

Proiectul Întâlnirii poartă titlul „Tinerii ortodocși împreună pentru viitorul Europei” și este realizat cu sprijinul financiar al Primăriei și Consiliului local Cluj-Napoca, al Consiliului Județean Cluj și al Secretariatului de Stat pentru Culte.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei
Pr. Bogdan Ivanov

Tableta lunii iunie

Moment istoric și responsabilitate

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

In vorbirea ce o are privind soarta Sodomei, Dumnezeu făgăduiește să cruțe cetatea păcătoasă în caz că pe cuprinsul ei ar viețui "zece drepti". Ca toate cele aflate în Sfânta Scriptură, și această împrejurare are o dublă semnificație, una literară, faptică, și una duhovnicească și în veșnicie, pentru totdeauna.

Fără îndoială că, într-adevăr, Domnul caută să mântuiască și Sodoma, dar infinita Lui milostenie trebuia să se reazeme și pe infinita dreptate. Altminteri darul cel mai de preț dat Omului, libera voie, ar fi fost anulat. Și Domnul nu îți ia Vorba înapoi!

Dar, în același timp, întâmplarea are importanță veșnică: ieri, azi și întotdeauna. În făgăduința de a mântui "turma" pentru "zece drepti" aflăm, între altele, importanța colosală, fără egal, pe care o are în fața lui Dumnezeu fiecare "personă", fiecare "loc".

În vremea pe care o trăim, care este a gloatei, a uniformizării, a înregistrării, făgăduința dată Sodomei devine mântuitoare. Dacă un singur drept se va afla, dacă un singur "Loc" va fi vrednic, "neamul" poate fi mântuit. Aceste adevăruri fundamentale au o colosală importanță în lumea și momentul istoric pe care îl trăim

Momentul istoric este al confuziei și înșelăciunii. Sub masca multicoloră a "globalismului" se ascunde, în fapt, un mecanism simplu al lăcomiei, al acaparării, al lipsei de milă și al pierzaniei, al pierderii identității existențiale, ca "persoane" și "comunități". Dacă ne uităm în jur, vom vedea că "valoarea" momentului istoric este acumularea de bani, iar "eroul", "modelul" acestei vremi este cel care poate acumula bani, prin orice mijloace, altfel zis, "bișnițarul". Este aproape inutil să repetăm că aceste "valori" și acest "model" sunt în fapt contravalori, stări nocive, păcătoase. În același timp nu trebuie să ne amăgim, ci să recunoaștem că puterea lor de contaminare este colosală. Sunt mulți cei care activ sunt necinstiți și sunt și mai mulți cei care stau complici la rău sub lozincă penibilă, "caldică": "păi, ce era sa fac?". Aceasta formulare "caldică", exact cea folosită de complici, a așezat Sodoma în fundul Iadului!

Că așa este ne-o arată împrejurarea că sistemele statale și instituțiile lor au devenit entități cleptocratice, al căror scop a încetat să mai fie binele comun, ci a devenit înavușirea proprie. Cei care stau în afara acestor mecanisme, sunt puțini și aparent marginalizați.

Aceasta cu nimic nu micșorează faptul că ei stau pentru ceea ce este adevărat și drept. Dar este necesar ca modalitatea în care își prezintă valorile, deci "discursul misionar", să fie înnoită. Timiditatea de gândire și de exprimare, recurgerea la "modele misionare" perimate trebuie depășite.

Folosirea unor formule și lozinci superficiale și sentimentale nu mai poate fi suficientă.

Este nevoie ca valorile Ortodoxe și naționale să fie înfățișate ca realitate vie și mântuitoare, în haină nouă și viu atrăgătoare. Este nevoie ca o mare ispită să fie biruită, ispita luptei "de ieri".

Nu mai este de folos ca azi să "luptăm" contra Otomanilor sau Tătarilor, nu mai este de folos ca azi să purtăm lupta pe care au dus-o eroii rezistenței anticomuniste. Acea a fost lupta lor. Lupta noastră este de a păstra și promova valorile vii și veșnice ale Ortodoxiei și dragostei de Neam și de Loc, azi, acum. Iar în acest context "locuri" binecuvântate, cum este Banatul "montan", au un rol excepțional. Căci aceste "locuri" nu sunt alta decât "țara", fiecare cu personalitatea ei distinctă, în forma "în care ne-a vrut Dumnezeu". Entități care au fost și sunt veșnic originale, căci sunt autentice, organice (și ele sunt presărate pe tot Pământul Românesc, din "țara Maramureșului", până în "țara Almajului").

"Țara" este element indestructibil și face parte din condiția existențială veșnică, alături de Persoană, Familie, Neam. Aceste condiții "indisolubile" stau la temeiul ființării. Fără ele lumea, așa cum o știm, nu ar mai fi. Alterarea, asaltul îndreptat contra acestor stări esențiale are urmări catastrofale. Căci aceste condiții de care pomeneam sunt garanția libertății, a libertății de a alege și de a acționa: bine sau rău.

"Țara" este, concomitent, "persoană" liberă, dar și "comunitatea" liberă, comuniunea de persoane.

Doar "țara", în tot cursul istoriei, a garantat libertatea, și cu ea originalitatea și frumosul.

Într-o vreme care este încărcată de pericole și stări negative, o vreme în care glasul și prezenta Îngerilor sunt înlocuite de amenințarea rachetelor distrugătoare, o vreme în care tot mai deslușit se aude tunetul mâniei lui Dumnezeu, într-o asemenea vreme, "țara" poate să țină lumea în ființă, poate să întârzie și să înfrângă răul, poate să arate fără tăgadă că "apa trece, și pietrele rămân".

Comunicat de presă

Răspunsul Patriarhiei Române la dezinformările ASUR

Intrucât Asociația Secular-Umanistă din România (ASUR) desfășoară în aceste zile o campanie agresivă de dezinformare prin mass-media printr-o serie de informații eronate referitoare la sprijinul financiar de la bugetul de Stat pentru Cultele religioase cu scopul vădit de manipulare a opiniei publice, Patriarhia Română reamintește următoarele:

Statul român nu plătește integral salariile personalului clerical și neclerical, ci asigură doar o contribuție de aproximativ 60% la salariile acestora. Restul salariilor (comparabile cu cele ale profesorilor din învățământul preuniversitar), impozitele, asigurările de sănătate și contribuțiile sociale sunt plătite din fondurile proprii ale unităților bisericești.

Această situație este consecința secularizării averilor bisericești de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1863), atunci când Biserica a fost deposedată de sursele de întreținere, iar Statul român și-a luat angajamentul de a sprijini de la bugetul public salarizarea personalului deservent și întreținerea lăcașurilor de cult. În prezent, cea mai mare parte a proprietăților bisericești nu au fost încă retrocedate proprietarilor de drept.

De remarcat faptul că sumele plătite de unitățile bisericești pentru plata impozitelor și asigurărilor sociale aferente salariilor personalului deservent sunt aproximativ egale sau depășesc valoarea contribuțiilor la salarii primite de la bugetul de Stat. De exemplu, în fiecare lună valoarea totală a contribuțiilor la salariile personalului din Administrația patriarhală este de 557.472 lei, iar suma plătită de Patriarhia Română la bugetul de Stat pentru impozitele pe salariile integrale, asigurări de sănătate și contribuții sociale este de 575.087 lei. Oricine poate constata faptul că ceea ce se primește de la bugetul de Stat sub forma sprijinului salarial se întoarce la bugetul public prin plata impozitelor și a contribuțiilor sociale aferente.

Din cei 14.231 de preoți și diaconi ai Bisericii Ortodoxe Române, peste 1.000 sunt salariați exclusiv din fondurile proprii ale unităților bisericești, iar aproape 1.500 din cei aproximativ 17.000 de salariați neclericali sunt plătiți integral de Biserică.

Precizăm că personalul bisericesc clerical și neclerical se numără printre categoriile socio-profesionale din România cu cele mai mici salarii. În numeroase comunități din țară, în special din mediul rural, din cauza sărăciei și a migrației în străinătate, preoții nu mai reușesc să-și completeze salariile din fonduri proprii, pentru majoritatea acestora sprijinul salarial de la bugetul de Stat reprezentând unicul venit sigur pentru întreținerea familiei. De reținut este și faptul că anual sumele alocate în bugetul de Stat pentru cultele religioase reprezintă doar 0,4 % din buget, adică de peste 10 ori mai puțin decât sumele alocate pentru învățământ și sănătate.

Referitor la personalul monahal, precizăm că Statul nu plătește integral salariile a 10.000 de călugări și călugărițe. Din cei aproximativ 8.500 de călugări și călugărițe ortodocși, numai starețul/stareța și preotul slujitor din mănăstiri primesc contribuție de la bugetul de Stat la salariu, adică doar câteva sute de persoane.

În ceea ce privește cei aproape 7.700 profesori de religie, menționăm faptul că aceștia au același statut cu celelalte cadre didactice din învățământul românesc și sunt salariați de Ministerul Educației. În acest sens, considerăm că prezența religiei în

programa de învățământ din școlile publice este un drept câștigat de poporul român în Decembrie 1989. De altfel, potrivit sondajelor și studiilor sociologice realizate în ultimii 15 ani, majoritatea românilor apreciază rolul orei de religie în formarea și educarea tinerei generații.

Statul român nu oferă subvenții de la bugetul de Stat pentru opera social-filantropică a Bisericii! Cele aproximativ 55 de milioane de lei folosite în anul 2011 de Biserica Ortodoxă Română pentru susținerea celor aproximativ 700 de instituții social-filantropice destinate tuturor categoriile sociale defavorizate de care beneficiază în mod constant aproape un milion de români săraci provin exclusiv din fonduri proprii și donații ale credincioșilor.

În același timp, Patriarhia Română și alte eparhii din țară derulează cu succes programe social-educative la nivel național din fonduri europene (Hristos împărțit copiilor, Alege școala! etc.) ai căror beneficiari sunt zeci de mii de copii, adolescenți și tineri, iar la nivel local există numeroase proiecte sociale derulate de eparhii în parteneriat cu autoritățile locale și alte ONG-uri.

Pentru corecta informare a opiniei publice, precizăm faptul că, potrivit Codului fiscal (art 15, alin. f), cultele religi-

oase sunt scutite de la plata impozitului pe profit pentru: venituri obținute din producerea și valorificarea obiectelor și produselor necesare activității de cult, potrivit legii, venituri obținute din chirii, alte venituri obținute din activități economice, venituri din despăgubiri în formă bănească, obținute ca urmare a măsurilor reparatorii prevăzute de legile privind reconstituirea dreptului de proprietate, cu condiția ca sumele respective să fie utilizate, în anul curent și/sau în anii următori, pentru întreținerea și funcționarea unităților de cult, pentru lucrări de construcție, de reparație și de consolidare a lăcașurilor de cult și a clădirilor ecleziastice, pentru învățământ, pentru furnizarea, în nume propriu și/sau în parteneriat, de servicii sociale, acreditate în condițiile legii, pentru acțiuni specifice și alte activități nonprofit ale cultelor religioase, potrivit Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor." Această prevedere din Codul fiscal se fundamentează pe art. 29, alin. 5 din Constituția României, dezvoltat în Legea cultelor nr. 489/2006, unde se menționează: **Statul român recunoaște cultelor rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul lor de factori ai păcii sociale (art. 7 alin. 1); Autoritățile publice cooperează cu cultele în domeniile de interes comun și sprijină activitatea acestora. (art. 9 alin. 3).**

Trebuie menționat că în momentul elaborării Codului fiscal, ținând cont de faptul că cea mai mare parte a proprietăților bisericești nu a fost încă retrocedată Bisericii, legiuitorul a avut în vedere identificarea unor surse de finanțare pentru întreținerea lăcașurilor de cult și a celorlalte clădiri bisericești, precum și a lucrării social-filantropice și educaționale desfășurate de Culte în beneficiul populației, care este incomparabil mai amplă și eficientă decât cea a ONG-urilor. De altfel, în toate țările europene există facilități fiscale pentru Culte condiționate de folosirea fondurilor strict pentru activitatea specifică desfășurată în societate.

În același timp, pentru activitățile economice desfășurate prin societăți comerciale, Cultele plătesc taxe și impozite potrivit legislației în vigoare asemenea tuturor agenților economici din țara noastră.

În România, potrivit statisticilor oficiale, sunt 20.240 de școli cu personalitate juridică și arondate, iar nu 4.700 de școli așa cum dezinformează reprezentanții asociației seculare, adică de peste 4 ori mai multe instituții de învățământ. Dacă astăzi în România se închid spitale și școli, aceasta se întâmplă nu din cauza Bisericii Ortodoxe Române, ci ca urmare a scăderii numărului populației, inclusiv a celei școlare.

BIROUL DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

Maestrul Ciprian Para – 25 de ani de la debutul dirijoral

Pr. prof. Vasile Stanciu

Acum 25 de ani, pe scena sălii de concerte *Studio* a Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, își făcea debutul la pupitrul dirijoral un tânăr muzician talentat - format sub atenta și competența supraveghere a distinsului profesor, pedagog și dirijor, a maestrului Florentin Mihăescu -, cel ce avea să devină în scurt timp nu doar o speranță a școlii dirijorale clujene, ci chiar o certitudine. Este vorba de Ciprian Para.

Școala clujeană de dirijat academic avea deja o tradiție, începută de cel ce punea bazele învățământului muzical superior la Cluj, compozitorul Gheorghe Dima. Marele nostru înaintaș își desfășurase o activitate muzicală intensă la Brașov și Sibiu și își încheia misiunea la Cluj, unde, alături de episcopul Nicolae Ivan, care rectitorise vechea eparhie ștefaniană a Vadului, Feleacului și Clujului, va întemeia Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică, azi Academia de Muzică, ce-i poartă cu cinste numele întru neuitare și nemurire. Această tradiție va fi continuată de urmașul său, preotul, compozitorul, profesorul și dirijorul Augustin Bena, unul dintre cei mai mari animatori ai vieții muzicale din Transilvania, Lucian Surlașiu, apoi de neuitatul Dorin Pop, Florentin Mihăescu, dirijor cu o temeinică pregătire profesională, la nivelul celor mai mari dirijori contemporani, Cornel Groza, dirijorul Corului Filarmonic "Transilvania", precum și al Corului de cameră "Cappella Transylvanica", alături de care prestigiul artei corale românești și clujene, în mod special, a atins un apogeu fără precedent, și Ciprian Para.

Din agenda curriculară a tânărului dirijor, azi conferențiar universitar la Academia de Muzică "Gheorghe Dima", desprindem câteva crâmpie: absolvent al Liceului de Muzică "Ion Vidu" din Timișoara; absolvent al Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, specializarea Dirijat cor academic, la clasa maestrului Florentin Mihăescu; cursuri de perfecționare la Conservatorul de Muzică "Santa Cecilia" din Roma, la Sion (Elveția) și la Montilla și Mellila (Spania); conduce clasa de dirijat din cadrul Facultății Teoretice și cursurile de Ansamblu coral și Practică artistică; a susținut peste 500 de concerte simfonice, vocal simfonice și a *cappella*, alături

de Corurile *Ave Musica*, *Antifonia*, *Theophania*, *Vox Transilvania*, *Astra*, de *Orchestra simfonică a Liceului de Muzică "Sigismund Toduță"*; colaborator al orchestrelor simfonice din Brașov, București, Cluj-Napoca, Craiova, Sibiu și Timișoara; a abordat impresionant și variat repertoriu, ce însumează peste 1000 de titluri; este doctor în Muzică, alcătuiind două lucrări documentate și originale, legate de domeniul artei dirijorale: *Concepția interpretativă în demersul dirijoral*, sub îndrumarea științifică a prof. univ. dr. Valentin Timaru, și *Relația dirijorului cu ansamblul musical*, ambele apărute la Editura "Media Musica" din cadrul Academiei clujene; a alcătuit 25 de volume de antologii corale; a imprimat 10 CD-uri cu muzică românească religioasă și laică și cu muzică din repertoriul universal, acoperind aproape toate etapele stilistice ale artei interpretative.

lată, așadar, o activitate cu totul remarcabilă, desfășurată în decursul celor 25 de ani de la debutul său pe scena artistică clujeană.

Această aniversare a fost marcată după toată cuviința în cadrul unui concert, pregătit și dirijat în totalitate de Ciprian Para și care a avut loc în sala "Studio" pe 19 mai, ora 19, în fața unui numeros auditoriu, din care n-au lipsit profesorii celui sărbătorit, studenții Academiei de Muzică, prieteni apropiați și cunoscuți.

Distinsul dirijor, fiu de preot, și-a adus până acum o importantă contribuție la promovarea muzicii corale religioase, atât în cadrul Academiei cât și în bisericile eparhiei noastre, unde a înființat și condus coruri bisericesti de mare calitate. Amintim doar corurile de la biserica Schimbarea la Față din Cluj-Napoca și pe cel din Câmpia Turzii, promovând un repertoriu coral ales și adecvat

slujbelor religioase. Ca semn al prețurii de care se bucură în sânul Bisericii noastre, Ciprian Para a primit cea mai înaltă distincție a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, *Crucea Transilvană* pentru mirenii.

Dacă creația corală religioasă a lui Gheorghe Dima pentru cor mixt a fost pusă în circulație prin înregistrări și interpretări cu diferite ocazii de către Corul Antifonia, dirijat de profesorul Constantin Rîpă, creația corală religioasă pentru cor bărbătesc a lui Gheorghe Dima a fost valorificată magistral de către dirijorul și profesorul Ciprian Para. CD-ul realizat, interpretările regulate în cadrul Sfintei Liturghii la biserica Schimbarea la Față din Cluj în fiecare duminică, colindele, concertele, alte lucrări corale ale marelui nostru înaintaș au creat imaginea reală a compozitorului, care prin aceste inițiativă admirabile a ajuns să fie cunoscut și iubit în ade-vărata sa lumină. Nu trebuie să mai accentuăm faptul, deja recunoscut de către muzicologi, că Gheorghe Dima rămâne exponentul cel mai reprezentativ al culturii corale religioase din Transilvania și, alături de Dumitru Georgescu Kiriac în Țara Românească și de Gavriil Muzicescu în Moldova, a creat tradiția muzicii corale românești, bazată pe cele trei coordonate stilistice: tradiția autohtonă a cântării de strană - valorificată de Dumitru Georgescu Kiriac -, tradiția rusească - pusă în lumină de Gavriil Muzicescu -, și cea germană - valorificată de Gheorghe Dima.

Legăturile lui Ciprian Para cu Biserica noastră nu s-au limitat la aceste contribuții definitorii și absolut necesare, ci s-au extins și la cele instituționale, de așa manieră încât între Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității "Babeș-Bolyai" și Academia de Muzică "Gheorghe Dima" s-a creat un parteneriat de colaborare artistică, la care Ciprian Para a fost unul dintre principalii actori.

Dacă ar fi să sintetizez tot ceea ce am spus până acum, m-aș rezuma la următoarea caracterizare: Ciprian Para, rezultat al școlii clujene de dirijat cor academic, reprezintă o voce autorizată în domeniul artei corale și dirijorale, la care se adaugă seriozitatea, punctualitatea, modestia, pasiunea pentru frumos, dragostea de semeni, onestitatea și prietenia, la care, cu siguranță se vor mai fi adăugat și altele. În numele acestor virtuți pe care le cultivă, dar mai ales în numele unei prietenii trainice și sincere, nu pot decât să-i urez în continuare multă sănătate, putere de muncă și de creație, aceeași dăruire și pasiune, iar tradiția școlii clujene de dirijat cor academic să crească și să înflorească prin dăruirea și profesionalismul său.

Cuvânt rostit la Cursul festiv al absolvenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj- Napoca – 16 mai 2015

Pr. prof. Vasile Stanciu

Dragi absolvenți,

Această zi este una cu o semnificație aparte din viața voastră. Încheiați cursurile Facultății de Teologie, pe care le-ați urmat în ultimii patru ani, și vă pregătiți pentru alte cursuri și examene ale vieții. Doresc să vă pun la suflet câteva gânduri:

1. Călătoria prin viața care vă așteaptă să o faceți doar cu Hristos în suflet. Acest lucru înseamnă cu Hristos pe o cale nouă, în care toate acțiunile voastre să fie și acțiunile lui Hristos, cuvintele voastre să ale lui Hristos, bucuria voastră să fie și bucuria Lui, iar în fiecare semen al vostru să vedeți chipul lui Hristos și fața Lui, icoana Lui, în așa fel încât ceea ce spune Apostolul Pavel, "De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine", să nu fie doar o teorie, ci o realitate vie, palpabilă, prin care Hristos să Se facă vizibil în lumea de azi și prin voi.

Dacă El v-a ales și v-a rânduit pașii înspre Teologie, înseamnă că El are și cu voi un plan, un proiect, iar acesta nu poate fi altul decât acela de a deveni apostolul și Mărturisitorul Lui printre semenii mei de azi. Nu veți putea singuri, ci doar cu El, dar nu veți putea nici doar cu El, ci și cu voi.

2. Unui Apostol și Mărturisitor al zilelor de azi i se cere:

a) Tenacitate. Ce este tenacitatea în misiunea de Apostol azi? Stăruință, perseverență, dârzenie, rezistență la replici dure și inconfortabile, puterea de a te regenera sufletește și a o lua de la capăt.

b) Putere de convingere, sau capabilitatea de a schimba conștiințe, de a-i face pe oameni mai buni prin propriul tău exemplu, de a sădi sămânța credinței în sufletele oamenilor, ca apoi să te împărtășești de bucuria roadelor credinței ce vor răsări din viața lor, de a-i convinge că Dumnezeu este viu și cu ei, și că acest Dumnezeu nu-i va abandona niciodată, ci va fi prezent în viața lor și îi va iubi așa cum sunt.

c) O bună pregătire intelectuală și teologică, argumentativă, gata oricând a sta la masa dialogului cu intelectualitatea de azi,

instrumentul prin care Hristos vorbește lumii de azi. Teologia ta să fie una ancorată la realitățile vieții, contextualizată, dar nici o clipă lipsită de centralitatea lui Hristos ce răstignit, înviat și înălțat la ceruri. Prin urmare, o Teologie credibilă, aplicabilă, realistă, vie, atractivă, convingătoare, suplă, pieptănată de tot felul de influențe ale postmodernismului contemporan, o Teologie a Sfinților Părinți și totuși actuală. O Teologie pentru viață.

c) Vigoare spirituală și calm, adică puțința de a nu te pierde în fața atacurilor împotriva lui Dumnezeu, ci de a mărturisi adevărul evanghelic în orice loc și împrejurare, cu orice risc, atunci când se impune, dar într-o deplină stare de liniște și stabilitate sufletească, într-un perfect echilibru duhovnicesc, stăpânindu-ți pornirile teatrale și căutând prin orice mijloace să-ți câștigi popularitate de dragul iubirii de sine. Această sănătate viguroasă a sufletului,

dublă de calm, de blândețe, de liniște interioară, de stăpânire de sine, de iubire smerită, îți va da fermitatea necesară în rostirea adevărului lui Hristos.

d) Să fiți plini de entuziasm, adică de însuflețire și înflăcărare pentru Hristos, mai ales că Îl veți mărturisi ca unui care vă veți împărtăși continuu de puterea Sa din Sfântul Potir. Să nu vă pascați niciodată rutina, indiferența, apatia, nepăsarea. Să aveți acel

entuziasm al apostolului Toma, când L-a recunoscut pe Hristos cel înviat și a exclamat: "Domnul meu și Dumnezeul meu!"

Cu aceste gânduri vă felicit pentru performanța atinsă până în prezent și vă doresc să pășiți cu încredere în viața și misiunea care vă așteaptă! Vă îmbrățișez cu părintească dragoste în numele tuturor profesorilor și ostenitorilor Facultății noastre!

Edith Stein și Știința Crucii

Ierom. Benedict Vesa

Sfântul Pavel în Epistola către Galateni (6, 14) va spune lucrul următor: *Mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!* De aici și principiul de viață și opera de referință a filosofului și misticului deopotrivă, Edith Stein – „Știința Crucii”. „Scientia Crucis”, ca și „fenomen” al credinței și ca instrument al cunoașterii fenomenologice (cu turnură religioasă evidentă) a fost evidențiată pe tot parcursul vieții sale într-o formă dublă – știința nu se poate dobândi în afara dragostei și, în consecință, nici o operă, cu precădere spirituală, nu se naște fără chinuri, ci provoacă omul integral; și, în al doilea rând, cel ce iubește cu adevărat nu se oprește în fața perspectivei suferinței, ci acceptă comuniunea în durere cu persoana iubită¹.

Importanța gânditoare Edith Stein în panorama personalităților spirituale contemporane rezidă tocmai în modul în care aceasta face trecerea dintre cunoașterea filosofică și cea teologică, pe de-o parte, și, pe de altă parte, excluzând orice complexe posibile ale celor două domenii, descrie granițele și capacitățile specifice, ambele subordonate lucrării practice (lecturate în cadrul curentului filosofic fenomenologic). Edith Stein, în scrierile sale, integrează trei forme de înțelepciune, înscrise în moștenirea vocațională a omului – înțelepciunea filosofică, înțelepciunea teologică și înțelepciunea spirituală. Există un progres și o dezvoltare a uneia în cealaltă. Pe această logică, știința sau cunoașterea, ca și conținut al filosofiei, se dezvoltă în cunoașterea teologică, iar cea din urmă se desăvârșește și se confirmă în experiența spirituală, la picioarele crucii.

Edith Stein se naște la Breslau (pe atunci în Germania, actualmente orașul polonez Wrocław), în 1891, a unsprezecea fiică a unei familii de evrei. Orfană de tată la doi ani, Edith va fi o fetiță independentă și cu o inteligență deosebit de ascuțită. Pe perioada întregii adolescențe devine un căutător al cultului adevărului (ca dezvoltare a cunoașterii) și se dovedește mai puțin fidelă credinței părinților săi. Frecventează cursurile facultății de filozofie din orașul său – caz rar în rândul fetelor timpului său. Puțin mai târziu, la Göttingen, un adevărat oraș universitar, are loc întâlnirea hotărâtoare pentru viața ei cu filosoful Edmund Husserl, fondatorul fenomenologiei. Rămâne fascinată de onestitatea gândirii sale și își susține cu el lucrarea de licență, dedicată unei teme deloc străine de spiritualitatea creștină, *empatia*. Husserl o apreciază și o alege asistentă.

Orientată înspre fenomene, așa cum se prezintă acestea, potrivit biografiei sale, există două momente evidente și sugestive din viața sa care îi determină devenirea sa spirituală. Un episod, aparent aproape banal, persistă pe tot parcursul vieții sale – o femeie din popor intră cu sacosele de cumpărături într-o biserică catolică într-o zi de lucru, obicei neobișnuit pentru practica mozaică și cea protestantă cu care era obișnuită. Concluzia, religiozitatea este o trăsătură contantă a omului dată de însăși structura sa antropologică. Și cel de-al doilea moment important este legat de relatarea botezului familiei lui Adolf Reinach, discipol al lui Husserl, la scurtă vreme după moartea acestuia. În urma acestui „fenomen”, Edith va mărturisii: „Acea a fost prima mea întâlnire cu Crucea, cu acea forță divină pe care Crucea o dă acelor care o poartă. Pentru

întâia dată mi-a apărut în mod vizibil Biserica, născută din patima lui Hristos și învingătoare asupra morții. Chiar în acel moment necredința mea a cedat, ebraismul a pălit în ochii mei, pe când în inima mea se înălța lumina lui Hristos. Acesta este motivul pentru care, îmbrăcând haina carmelitană, am dorit să adaug numelui meu pe acela al Crucii”².

Căutând adevărul va găsi credința prin intermediul scrierilor Terezei de Avila, de unde își și va lua numele monastic. În 1922 se va boteza în credința catolică și, la scurtă vreme, va depune voturile monahale. În primii zece ani după convertire se dedică activității pedagogice într-un institut dominican de fete, predând limba și literatura germană. În această perioadă va traduce opera teologului Toma de Aquino „De veritate” (Despre adevăr) în limba germană, încercând construirea unui pod între doctrina filosofică tomistă și fenomenologia în varianta husserl-iană. Din 1928 până în 1931 i se permite participarea la numeroase congrese și susține diverse conferințe în Germania, Austria sau Franța. Un an mai târziu obține dreptul de liberă practică la Münster, la *Institutul superior german de pedagogie științifică*.

În 1933 va intra în conventul carmelitan „Sfânta Maria, Stăpâna Păcii” din Köln, unde va primi numele de Tereza Benedicta a Crucii. Aici va scrie principala sa operă filosofică: „Ființă finită și Ființă eternă”, *ilustrând legătura dintre tomism și fenomenologie*. Pentru a evita pericolul nazist, în

1938, va fi transferată la mănăstirea olandeză din Echt. Aici, la cererea superiorilor săi, va scrie o lucrare despre gândirea și experiența misticului Ioan al Crucii, intitulată „Scientia Crucis” (*Știința Crucii*). Știința crucii a fost și principiul său permanent de viață după convertire. Adevărata cunoaștere se realizează doar la picioarele crucii și prin participarea la patima hristică. De aceea și sacrificiul final în lagărele din Auschwitz, în urma arestării din ziua de 7 august 1942, va fi circumscris unui martiriu al păcii pentru poporul său, lui Hristos cel în stare de permanentă jertfă³.

Știința crucii presupune, în gândirea sa, faptul că omul simte deplin apăsarea durerii cu toată povara ei. Și nu oricare durere, ci cea prezentă în Crucea Golgotei, pentru

că doar acolo suferința se întâlnește deplin cu dragostea. Crucea este toposul unde se întâlnește și iubirea cu adevărul, care stau de atunci într-o legătură intrinsecă. Adevărul nici nu poate fi acceptat fără însoțirea sa cu iubirea, dar și iubirea fără de adevăr este o minciună distructivă.

Caracteristicile esențiale ale parcursului său sunt integritatea, aprecierea și căutarea cu onestitate a adevărului. Acest lucru l-a făcut atât ca filosof, cât, mai ales, ca mistic. Și constituie, de fapt, și mobilul convertirii sale. Ca fenomenolog, principiul de lucru era „verificarea realității”, ceea ce se potrivește bine cu invitația la experiență, ingredient necesar pentru viața spirituală. În consecință, de pe urma experienței, se naște încrederea totală în Dumnezeu, ca temă fundamentală în discursurile sale – „a învăța să trăim în brațele Domnului”. Rațiunea se continuă în credință, cele două nu se anulează, ci se completează. Credința nici ea nu este irațională și sentimentală. Din aceste considerente putem afirma că Edith Stein s-a confirmat și ca filosof, dar a devenit și mistic. Și poate fi revendicată atât de lumea filosofică, cât și de cea teologică. De altfel, mesajul său testament pare să lege cele două domenii, dar și să reveleze o prioritate a celui teologic în fața celui filosofic – „Dumnezeu este adevărul. Toți cei care caută adevărul îl caută pe Dumnezeu, fie că acest lucru este limpede sau nu”.

² http://www.vatican.va/news_services/liturgy/saints/ns_lit_doc_19981011_edith_stein_en.html.

³ J. Mosley, „The Ultimate Sacrifice”, în Edith Stein: *Modern Saint and Martyr*, Mahwah, N.J., Hidden Spring, 2006, p. 43.

Breviter

Două texte și un impas

Aurel Sasu

Într-un volum de idei și atitudini literare din 1974 (*Misiunea scriitorului contemporan*, antologie de Antoaneta Tănăsescu), Geo Bogza publică două, mai exact e prezent cu două texte: *A fi scriitor și Știință și poezie*. În primul, reporterul imaginează o discuție cu doi confrăți, *surprinzători de tineri*. Ei, o nouă generație, el, autorul consacrat, venind „dintr-o mare furtună”. Și, părându-i-se că partenerii de dialog regretă faptul „de a nu fi prins și ei ceva din acel tumult al istoriei”, exclamă în stilul său retorico-patetic: „Bine, dar voi veți apuca anul 2000”. Pretinsa discuție avea loc în 1954, un an de la moartea lui Stalin. Cu siguranță, invitația de a călători în timp, spre granița noului mileniu, era o inteligentă provocare. Adresată unor începători în ale literaturii, formați și educați în cea mai cumplită perioadă a ideologiei totalitare. Ce se afla, prin urmare, la capătul jumătății de veac, pe care Bogza însuși l-a traversat ca un Orion peste lumile înghețate? Cum își imagina el că va fi acel început tulburător și grav, aureolat de grandoare și măreție? Cum vedea trecerea de la secolul „cu tălpi de mucava” la clipa „inimaginabilelor festivități” ale intrării în anul 2000? Cum își imagina alunecarea din noi spre „rotunjimea de gigantică sferă” a celui an, în care tinerii confrăți aveau să intre peste cinci decenii? Sfârșitul și începutul de mileniu urma să fie, scrie Bogza, un cutremur de frumos și o istorie în stare de vis. Cu glasurile morții stinse și cu duhurile rele stăpânite de dragostea universală. O planetă în flăcările iubirii și în îmbrățișarea de frumos a jertfei: „focuri de artificii izbucnind de pe podișurile Americii, odată cu acelea din Africa și din Siberia”, „reflectoare puternice încrucișându-se pe deasupra Atlanticului și a Himalaiei”, spus altfel, „o uriașă și strălucitoare horă a popoarelor”. Suntem în plină eternitate a unor utopii, a unor orologii care nu bat pentru întâia oară, în opera lui Bogza, cu o grandoare aproape halucinantă.

Cum li s-o fi părut celor doi tineri somptuoșitatea lirică a acestor cuvinte? Lor care se confruntau încă cu cenzura, directivele de partid și simulacrul libertății politice. Frumoase, fără îndoială. Dar finalul de articol e unul de pedagogie literară: scriitorul nu trebuie să observe doar realitatea, ci s-o ajute cu scrisul „în sensul în care urmează să se transforme”. Să nu fi știut el, fostul avangardist, sensul în care urma să evolueze această realitate? Să se fi lăsat într-atât furat de imaginea stereotipă a mulțimilor care urcă în lumină, încât să fi uitat că el însuși se declarase cândva un *antidot al romantismului*? Pusă altfel problema: cum poți împrumuta altora ceva din sufletul tău inflamabil? Și până unde accepți tu însuși, ca scriitor, să devii captiv al propriilor tale cuvinte („Urcați! E timpul să urcați!”), uitându-le pe cele despre crimă, cinism, violență, josnicie, cruzime, exasperare, agonie și revoltă, care i-au adus celebritatea? Fiindcă, acesta este secolul XXI, cel al nitroglicerinei și al muribunzilor, al noului iluminism ateist, al globalizării răului, al identităților în construcție (gay, same sex marriage) și al disoluției valorilor clasice, nu cel al focurilor de artificii și al potențialului de neînchipuit al măreției. Ce-ar fi spus Bogza, dacă trăia, despre istoria devorată de propria ei nebulă și despre lumea fumegândă ca un crematoriu în delir. Ce-ar fi spus, dacă cineva i-ar fi atras atenția că omenirea experimentează deja nesăbuița amputării rădăcinilor și a conștiinței sale? Cât de curând, mai curând decât și-ar fi putut imagina autorul, presupusa horă strălucitoare a popoarelor a devenit o fatalitate a dezastrului și a zădărniceii.

¹ Ioan Paul II, *Omelia del Santo Padre Giovanni Paolo II in occasione della Canonizzazione della Beata Teresa Benedetta della Croce*, 7.

Viața – un dar și o împlinire

Pr. Gheorghe-Dragoș Braica

Filosoful grec Heraclit din Efes (c. 540 - c. 475 î.Hr.), aplecându-se cu stăruință asupra modului cum se desfășoară viața omului, ajunge la reala concluzie ca "totul curge". De altfel, în aceeași notă se exprimă și omul de cultură al veacului întâi, Sfântul Apostol Pavel: "nu avem aici cetate stătătoare", adică suntem mereu neliniștiți și-n căutare. Viața omului se desfășoară în general pe cele două coordonate, ale timpului și ale spațiului. În aceste două segmente s-a desfășurat și viața celui cărui îi dedicăm rândurile de față, părintele Ioan Jeler.

Luni, 4 mai a.c., la sediul Protopopiatului Cluj I de pe strada Bisericii Ortodoxe nr. 10, a avut loc într-un cadru festiv retragerea părintelui Ioan Jeler din funcția administrativă de protopop al Clujului I, după treizeci de ani de activitate, motiv pentru care au fost prezenți preoții protopopiatului, cei doi protopopi cu apropiații lor și permanența Consiliului Eparhial în frunte cu IPS Mitropolit Andrei.

Momentul a început cu slujba Te-Deumului, continuând cu cuvântul ierarhului, care printre altele a spus: "Părintele protopop Ioan Jeler și-a îndeplinit misiunea cu vârf și îndesat. În vremuri grele, când biserica își desfășura misiunea așa cum putea, părintele a fost un slujitor devotat și a întărit, a mângâiat și i-a ajutat pe cei care aveau trebuință de ajutor". Părintele Ioan Jeler, i-a mulțumit IPS Andrei pentru aprecierile făcute și încrederea acordată, iar noul numit, părintele Dănuț-Liviu Hognogi, a afirmat despre programul său de lucru, printre altele, că pentru "ca biserica să nu rămână numai istorică, se impune a ieși cu mai multă hotărâre în afara ei... Activitatea se va focaliza pe trei direcții, activitatea cu copiii, cu tinerii și misiunea în lumea virtuală". Din partea preoților a mulțumit Ioan Luca din Sânnicoară.

Părintele Ioan Jeler a văzut lumina zilei la 11 noiembrie 1939, în localitatea Năsal, comuna Țaga, într-o familie binecuvântată cu opt copii. Cunoaște greutățile vieții, fapt ce l-a fortificat, devenind un luptător și un învingător.

Face primele patru clase în localitatea natală, iar clasele V-VIII la Buza și Țaga. După terminarea gimnaziului se înscrie la Școala de Cântăreți Bisericești și continuă cu Seminarul Teologic (1954-1959). Este un elev sânguinos și disciplinat, fapt pentru care se înscrie după absolvire la Institutul Teologic de grad Universitar de la Sibiu (1959-1963). La Seminar se bucură de faptul că a avut profesori pe: Ioan Zăgrean, Ion Bunea, Dumitru Bodea, Mihail Dan, Ioan Brie, iar la Sibiu garnitura de aur a școlii șaguniene, care îi includea pe: Șofron Vlad, Grigore Marcu, Dumitru Belu, N. Neaga, Nicolae Mladin (mitropolit), Isidor Todoran, Cornel Sârbu etc. După cei patru ani de studii universitare își ia licența cu subiectul "Contribuția profesorilor de la școlile teologice ortodoxe din Ardeal la Istoria Bisericii Române". Se căsătorește cu Lucia Moldovan, fiică de preot și asistentă farmacistă, este hirotonit de către arhiepiscopul Teofil și, cu data de 1 aprilie 1964, introdus în Parohia Ceanul Mic, Protopopiatul Turda.

În paralel cu misiunea preoțească face diferența de liceu, pe care îl termină în anul 1968, apoi se supune examenului de admitere la Facultatea de Drept a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca și pe care a absolvit-o în anul 1973, (fără frecvență) cu licență, având de susținut subiectul "Urmărirea bunurilor pentru recuperarea creanțelor fiscale". Fiind apreciat pentru realizările sale, începând cu 1 octombrie 1973 este promovat preot-paroh la parohia Turda II. Aici repară și pictează biserica și casa parohială. Paralel cu activitatea sacerdotală funcționează și în Consistoriul de judecată al preoților indisciplinați, ca membru și apoi ca președinte.

Conștiințiozitatea ce îl caracterizează și succesul dobândit în noile demnități îl propulsează și, începând cu data de 1 mai 1985, este numit protopop al Clujului și preot la biserica „Sfântul Nicolae”, fiind cel mai longeviv protopop după Tului Rosescu (1888-1924), iar în 1990 reales în aceeași calitate.

Este de remarcat faptul că, înainte de 1989, orice numire în cler avea nevoie de recunoașterea Departamentului Cultelor pentru a fi valabilă. Pensionându-se antecesorul său, preotul Traian Man (1986), Ioan Jeler este transferat la „Biserica din Deal” (1987), unde servește și în prezent. Aici, în cursul anului 2009, sub supravegherea sa directă s-au făcut reparații majore și a condus lucrările de pictură, executate de pictorul Ioan Botiș la biserica unde servește. Cu acest prilej, iconostasul, al cărui prim meșter a fost Constantin Bo-

ghină (Zugravul), fost diacon la Șcheii Brașovului, a fost restaurat primind o nouă înfățișare. Pe parcursul celor treizeci de ani ca protopop a fost colaboratorul fidel a trei ierarhi: arhiepiscopul Teofil, mitropolitul Bartolomeu și ÎPS Andrei.

A fost apreciat și promovat ca protopop de către arhiepiscopul Teofil (1985-1993), iar pentru modul cum a știut și reușit să-și îndeplinească sincer, cu competență și bună intenție obligațiile statutare, a fost păstrat în această funcție de către mitropolitul Bartolomeu (1993-2011), reușind să-i câștige deplina încredere. Fire temperamentală și hotărâtă, în analizele făcute ca protopop a fost condus de o judecată dreaptă, armonizând situațiile pe cât a fost posibil în spiritul dreptății și al bunății.

Una din satisfacțiile sale ca protopop le-a avut în anul 1997, când, într-un mod democratic, preoții din protopopiatul Cluj, cu o majoritate zdrobitoare de voturi (81 din 100), l-au reales, fapt pentru ce reflectă modul cum a știut să rezolve problemele protopopiatului conducându-se după sfatul arhiepiscopului Teofil: "ce poți îndrepta cu degetul nu îndrepta cu pumnul". Principiul ce l-a condus în munca celor treizeci de ani ca protopop a fost recuperarea, știind că Dumnezeu nu vrea moartea, ci îndreptarea.

Din anul 1986 până în anul 1989 a făcut parte din Adunarea Națională Bisericească.

În urmă cu patru ani, alegerea ÎPS Andrei ca mitropolit l-a găsit pe Ioan Jeler, protopop al Clujului I. Bucuria reîntâlnirii a fost reciprocă, pentru că în perioada anilor 1978-1985 au fost colegi și apropiați la Turda. Când ÎPS Andrei, în calitate de preot la parohia Turda Fabrici, făcea misiune cu mult zel preoțesc, având

în grijă și de catehizarea copiilor și a tinerilor, a deranjat organele de securitate și de culte, care n-au văzut cu ochi buni această acțiune, urmărindu-l și terorizându-l. În aceste momente grele, Ioan Jeler i-a fost alături (cf. Andrei Andreicuț, "S-au risipit făcătorii de basme", Alba-Iulia, 2001, p. 84).

Problemele cu care s-a confruntat în cei treizeci de ani în calitate de protopop n-au fost puține, nici simple și nici ușoare, în special după 1989. Rezolvarea celor mai multe în favoarea bisericii i-a atras respectul și prețuirea preoților.

Respectul și prețuirea le-a avut și le are și din partea ÎPS Andrei, exprimate și cu această ocazie prin faptul că, la cele două distincții pe care le avea deja - de econom stavrofor și purtător de Cruce patriarhală - i-a acordat și Crucea Transilvană.

La acest moment al bilanțului vieții și activității P.C. Tale, îți dorim, părinte protopop, să te bucuri în continuare de sănătate de la Bunul Dumnezeu și să ne împărtășești în continuare din bogata ta experiență de viață și protopop.

Întru Mulți Ani!

Suferință, jertfă și pătimire - ipostaze plastice și iconografice ale artei creștine

Marcel Muntean

Sub patronajul D-lui Profesor Dr. Mircea Gelu Buta, cel de-al XIV-lea Seminar Ortodox de Medicină și Teologie de la Bistrița, organizat în perioada 11-12 mai 2015, a inclus secțiunea de Artă Sacră, intitulată „Suferință, jertfă și pătimire - ipostaze plastice și iconografice ale artei creștine”, care a reprezentat și în acest an o prezență polivalentă și distinctă atât prin tematica propusă și prezentată, cât și prin expoziția de icoane a studenților și masteranzilor de la Facultatea de Teologie Ortodoxă de la Cluj, coordonată de Conf. Univ. Dr. Marcel Muntean, expoziție vernisată în prima zi a manifestării.

Devenită deja tradiție, manifestarea a adus înaintea invitaților prinosul de credință și moștenire a icoanei specifică ariei transilvane și nu numai. Icoanele pe sticlă, pe lemn și gravurile au avut drept tematică: chipul Mântuitorului, al Maicii Domnului și al sfinților.

În aceeași atmosferă de sărbătoare s-a vernisat și expoziția de pictură a medicului artist Petru Damir, de către Prof. Dr. Dan Dumitrașcu, Prof. Dr. Marcel Lupșe, Prof. Univ. Constantin Măruțoiu, aceasta aducând iubitorilor de frumos câteva pânze ce au avut drept

subiect Sfântul Munte Athos. Ele s-au grupat sub egida unui demers plastic cu conotații îndreptate către o viziune îndatorată atât supra-realismului, cât și expresionismului.

În registrul prezentărilor din cadrul seminarului, dintre cele 22 de prelegeri anunțate și o parte susținute, s-au diferențiat câteva ce au reliefat importanța teologică și iconografică a temei Răstigirii Mântuitorului, a muceniei sfinților, precum și acelea ce s-au concentrat în sfera conservării-restaurării a patrimoniului mobil și imobil, specific artei bisericești.

Tema sacrificiului Fiului lui Dumnezeu a fost amplu istorisit de câțiva referenți de specialitate, fiind secundată de un bogat material iconic.

Evoluția iconografică și plastică a fost surprinsă pe parcursul transformărilor survenite în sfera artei sacre, cu precădere concentrându-se între dialogul dintre icoană și tabloul religios, fapt dezvoltat în prezentarea Prof. Marcel Muntean, intitulată *Răstigirea - ipostaze iconografice în pictura răsăriteană și apuseană*. Iisus pictat viu pe cruce și înveșmântat în colobium, Iisus redat mort pe cruce, având doar perizoma (perizorium), sunt, poate, cele mai relevante imagini pe care le întâlnim în artă începând cu cel de-al V-lea, respectiv cel de-al VI-lea secol. Ne referim la reliefurile de la Biserica Santa Sabina de la Roma și la celebrul Evangheliar al lui Rabbula de la Florența. Întreaga evoluție ulterioară a iconografiei Răstignirii va fi marcată de aceste exemple, autorul propunând o succesiune alternativă ce a privit subiectul până în zorii Renașterii.

Cu aceeași dorință de a supune atenției publicului principalele evenimente ale patimilor lui Iisus, D-l Alin Trifa a susținut prelegerea - *Patimile Domnului în frescele Bisericii Sf. Nicolae Orfanul din Tesalonica*. Realizate în cel de-al XIV-lea secol, frescele acestui lăcaș de cult se impun prin claritatea, frumusețea și expresivitatea stilului specific picturii macedonene.

Cu o vădită aplecare spre icoanele pe sticlă, D-na Ioana Rustoiu a prezentat lucrarea *Scenele patimilor în icoanele pe sticlă transilvănene*, referindu-se la aspectele reprezentative formulate plastic în această tehnică de pictură. Alăturarea registrului tematic sacrificial cu cel de slavă ori înlănțuirea episoadelor pătimirii lui Hristos într-o singură icoană de tip hagiografic au constituit principalele direcții de cercetare ale distinsei doamne.

Tema suferinței lui Hristos a fost regăsită și în domeniul restaurării-conservării, unde părintele Siluan Timbuș a prezentat un caz rar întâlnit în arta specifică picturii bisericești din Răsărit: *Iconostasul unei biserici dispărute. Un caz atipic din secolul al XVIII-lea: Săraca, com. Panticeu, jud. Cluj*. Momentele premergătoare actului suprem al Crucificării au fost înregistrate cu aplomb pe iconostasul de lemn al bisericii.

De asemenea, D-l Marin Cotețiu a prezentat o prelegere intitulată: *Restaurarea icoanei împărătești Iisus Hristos, Țara Făgărașului, începutul secolului al XIX-lea*. Icoana datează din anul 1810, fiind realizată pe lemn și face parte din iconostasul Bisericii *Sfânta Treime* din satul Mândra, județul Brașov. Refacerea adeziunii stratului pictural exfoliat și consolidarea suportului lemnos fragilizat au reprezentat prioritățile demersului de restaurare, autorul expunând și metodologia principalelor operațiuni de restaurare.

Cu o intensitate de a restabili actul semnificativ al restaurării s-a impus și lucrarea susținută de Prof. Univ. Constantin Măruțoiu, care a fost coordonatorul a două teme: *Analiza materialelor constitutive ale ușilor împărătești de lemn din localitatea Așchileul Mic și Investigarea interdisciplinară a unei icoane pe lemn Răstignirea din secolul al XVIII-lea*.

Periplul iconografic al protopărinților noștri, Adam și Eva, a fost amplu reliefat printr-o serie de imagini ce aparțineau Evului Mediu și Renașterii, în mod special fiind expus de către Prof. Dr. Marcel Lupșe - *Izgonirea din Paradis - ipostaze iconografice din arta occidentală*

sec. XV-XVI. Prezența simbolică a lui Dumnezeu cu chipul Celui Vechi de Zile, dar și a temei în raport cu alte redactări din creația lui Fra Angelico ori Bosch au înlesnit pătrunderea acestei teme, subliniindu-se o posibilă evoluție plastică - relevantă.

Considerăm că aceste câteva exemple sunt

favorabile în sensul unui demers ascendent din punct de vedere tematic și al adâncimii ideilor expuse, precum și al actualității procesului dintre medicină - teologie - artă plastică.

Suntem încredințați că apariția cât mai grabnică a volumului XIV „Medicii și Biserica”, cu lucrările prezentate *in extenso*, va reprezenta un beneficiu pentru iubitorii de știință, medicină, religie, artă etc.

Societatea Femeilor Ortodoxe din Cluj

Monica Colan, Stela Cuna, Mariana Seceanu

Societatea Femeilor Ortodoxe din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului (S.F.O.) a intrat anul acesta în cel de al 3-lea deceniu de la reînființare. Istoria Societății începe în 1924, an în care, la inițiativa întâiului episcop al Clujului, vrednicul de pomenire Nicolae Ivan, ia naștere *Societatea Ortodoxă a Femeilor Române Filiala Cluj*. Aceasta a desfășurat de-a lungul anilor o intensă activitate filantropică și culturală pentru biserică și neam și a susținut statornic, alături de râvna, devotamentul creștinesc și patriotica strădanie a întâiului Episcop al Clujului, terminarea construirii Catedralei din Cluj și împodobirea sfântului așezământ. Lucrarea rodnică a Societății a continuat până în anul 1948, sub păstoria episcopului Nicolae Colan. Au urmat apoi 50 de ani vitregi, în care activitatea Societății, asemenea altor societăți creștine, a fost întreruptă.

Reînființarea în 1994 a Societății Femeilor Ortodoxe din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, la inițiativa Mitropolitului Bartolomeu și cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale, readuce la viață lucrarea înaintașilor. Statutul actual al S.F.O. are la bază modelul statutului Societății din 1924 și a fost prezentat și aprobat la Adunarea Generală din 18 mai 1994. Evenimentul s-a petrecut în prezența vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania și a primului mentor al Societății, pr. prof. dr. Vasile Leb. Prima președintă după 1994 a fost doamna Veturia Cristian. Din 20 februarie 1995, S.F.O. are statut legal de societate non-profit, cu personalitate juridică.

Astăzi Societatea are în componența ei 80 de membre, un Consiliu Director, doi asistenți sociali și un șofer. Președinta S.F.O. este doamna lect. dr. Gabriela Trâmbișas, cadru didactic universitar la U.B.B. Cluj.

Obiective

În elaborarea programului de activitate și a proiectelor S.F.O. s-a pornit de la sentimentul de iubire frățească față de aproapele nostru, dorința de creștere duhovnicească prin valorificarea dimensiunilor spirituale și culturale ale vieții, convingerea că fiecare activitate pe tărâmul slujirii creștine și în spiritul dragostei de neam și țară are rezonanță atât în ceilalți cât și în noi înșine.

Obiectivele S.F.O. din Cluj sunt cultivarea și afirmarea valorilor creștine în familie, școală și societate; desfășurarea unor activități caritabile de ocrotire socială și, spiritual, de susținere a demnității omului de lângă noi; valorificarea potențialului de altruism, bunătațe, generozitate și iubire a persoanelor active; promovarea valorilor istoriei, și culturii, a obiceiurilor și tradițiilor neamului nostru; dezvoltarea colaborării cu alte organizații din țară și străinătate care își exercită vocația pe tărâmul slujirii creștine.

Ținând seama de aceste obiective, S.F.O., prin membrele ei, desfășoară în principal activități caritabile, de ocrotire socială și sufletească a celor aflați în dificultate.

Programe

Programul „*Sfântul Vasile cel Mare*”, care se află în derulare, a început în anul 2003 și are ca scop asistarea persoanelor vârstnice la domiciliul acestora. În această activitate s-a primit sprijin din multe părți. Astfel, în fiecare an Arhiepiscopia noastră a donat Societății sumele colectate ca Disc în duminica Mironosițelor, din toate bisericile din Arhiepiscopie. S-a primit sprijin financiar și/sau

consiliere din partea organizației Ziua Mondială pentru Rugăciune (Z.M.R.) din Austria și Elveția, a Bisericii Evanghelice din Württemberg, precum și a Casei Diaconale din Stuttgart, Germania.

În programul „*Sf. Vasile cel Mare*” au fost asistate în total 170 persoane și au activat ca voluntare 97 de membre ale Societății. În funcție de necesități, asistații cuprinși în acest program beneficiază de diferite servicii. Astfel, beneficiarilor programului li se acordă asistență constând în conversație, consiliere, rugăciune, menținerea legăturii cu preoții de parohie pentru sprijinirea asistaților. Pentru cei care au nevoie de ajutor din cauza dificultăților de a se deplasa, se oferă ajutor la cumpărături, însoțirea la vizite medicale, la internarea și externarea din spital, vizitarea acestora pe perioada spitalizării, ridicarea rețetelor medicale și a medicamentelor, precum și îndeplinirea diverselor sarcini de curierat: plata taxelor, depunerea de dosare și acte la Primărie, Casa Județeană de Pensii, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate. De asemenea, se fac vizite periodice la domiciliu de către asistenții sociali și membrele S.F.O. voluntare, se organizează întâlniri, deplasări la diverse obiective, pelerinaje pentru asistații care se pot deplasa. Pentru asistații cu venituri foarte mici se oferă lunar pachete cu alimente și, suplimentar, pachete de sărbători din fondurile Societății.

Șase dintre membrele S.F.O. desfășoară activitate de voluntariat în cadrul **Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”** din Cluj Napoca. Acest Centru este un proiect medico-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului unic în această zonă a Transilvaniei

le participa la programele artistice pe care aceștia și invitații lor le desfășoară. Pentru vârstnicii care se pot deplasa se organizează ieșiri la bisericile și mănăstirile din apropiere, la Muzeul Mitropoliei Clujului, la Grădina Botanică și la Muzeul Etnografic în aer liber.

Săptămânal membre ale S.F.O. au ajutat la servirea mesei pentru persoanele nevoiașe la **Cantina socială „Sfânta Maria”** din Cluj Napoca, care din păcate și-a încetat activitatea în 31 decembrie 2014. Cu ocazia marilor Sărbători Creștine sunt vizitați copiii internați la clinicile de oncologie, neuropsihiatrie, și cu acest prilej li se oferă

cadouri. De Crăciun și Sfintele Paști li se oferă cadouri și copiilor care participă la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj Napoca.

Membrele S.F.O. sunt prezente în fiecare an la sărbătorile naționale de la 1 Decembrie, 15 ianuarie și 24 ianuarie. Astfel: la 1 Decembrie, ziua Națională a României, depune coroană la Monumentul lui Avram Iancu, de Ziua Eroilor, S.F.O. organizează parastasul care se slujește la Catedrală întru pomenirea lor.

Tot în fiecare an se slujește un parastas pentru persoanele înmormântate în Cimitirul săracilor de pe Valea Chintăului.

Începând cu 1999, de Sfânta Ana, patroana Societății Femeilor Ortodoxe, se slujește un Te Deum de mulțumire pentru ajutorul primit de S.F.O. de la bunul Dumnezeu și din partea tuturor celor care i-au sprijinit activitatea.

Anual, în prima zi de vineri din luna martie se organizează, împreună cu doamnele din Biserica Greco-Catolică, **Ziua Mondială de Rugăciune (ZMR)**, când în lumea întreagă se înalță rugăciuni pentru câte o țară, cerându-se ajutorul lui Dumnezeu pentru depășirea dificultăților prin care trece țara respectivă.

O dată pe an are loc câte un pelerinaj de 3 zile la mănăstiri din țară. Pelerinajele mai scurte, organizate la sfârșitul săptămânii, au ajutat la sudarea colectivului membrilor S.F.O. și uneori s-au finalizat cu ajutorarea unor parohii mai sărace, așa cum sunt cele din Episcopia Covasnei și Harghitei.

S.F.O. Cluj întreține legături frățești cu Societățile Femeilor Ortodoxe din țară, a ajutat la înființarea unora, la organizarea unor programe, membre ale Societății noastre au participat la manifestările și întâlnirile organizate la Caransebeș, Iași, Oradea, Reghin, Sibiu, Râmnicu Vâlcea, Timișoara, Baia Mare, iar membre din organizațiile din țară au participat la întâlnirile organizate la Cluj-Napoca.

Aniversare

În luna septembrie 2014 a avut loc aniversarea a 20 de ani de la reînființarea S.F.O. Evenimentul s-a desfășurat în Amfiteatrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Nicolae Ivan” și a debutat cu un Te Deum în Paraclisul Facultății, la care a participat Înaltpreasfinția Sa Mitropolitul Andrei și Preasfinția Sa Episcopul Vasile. La aniversarea celor 20 de ani de la reînființarea S.F.O., am avut bucuria de a avea alături de noi mulți prieteni. Mulțumim tuturor pentru participare, ajutor, încredere, bunăvoință și înțelegere. Ne îndreptăm cu umilință gândul și mulțumirile noastre către Dumnezeu și Biserica lui Hristos pentru toți cei 20 de ani de activitate. Mulțumim Înaltpreasfinției Sale Mitropolitului nostru Andrei și Preasfinției Sale Episcopului nostru Vasile, care au fost întotdeauna lângă noi, preoților, profesorilor, autorităților locale, în special Primăriei Cluj-Napoca, ZMR Austria și Elveția, Bisericii Evanghelice din landul Württemberg, Germania, sponsorilor noștri și tuturor credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, celor de mai departe sau de mai aproape care ne-au acordat toată încrederea și ne-au susținut în toți acești ani.

În orizontul de așteptare a anului 2015-2016 ne propunem, cu ajutorul bunului Dumnezeu, să extindem și să îmbunătățim calitativ ofertele noastre de activități de binefacere, să aducem o rază de bucurie, speranță și dragoste celor care au nevoie, iar noi, membrele Societății, să creștem câte puțin duhovnicește în fiecare zi.

Fotografiile au fost realizate cu prilejul aniversării a 20 de ani de la reluarea activității Societății, septembrie 2014, la noul sediu al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

și a fost edificat cu binecuvântarea vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, la inițiativa Preasfințitului Părinte Vasile Someșanul, începând cu anul 2009.

Ațiuni și manifestări ale Societății

Grupul de voluntari, sprijinit și de S.F.O., a contribuit la amenajarea Centrului de Zi al Centrului „Sfântul Nectarie”. Centru de Zi servește la desfășurarea unor întâlniri și activități cu persoanele internate și cu aparținătorii acestora într-o ambianță primitoare și la organizarea unor activități precum conversație, lectură, jocuri, dexterități și scurte programe artistice cu participarea unor formații corale. Astfel, cu ocazia Sărbătorilor de Crăciun, Paște, Mărțișor, voluntarele au invitat la Centrul Sfântul

Nectarie grupuri de colindători de la Conservatorul Gheorghe Dima și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, precum corul Voci Transilvane. Voluntarii asigură și servicii de asistență la patul persoanelor internate sau servicii de dispecerat, la recepție.

Vârstnicii internați în **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârstnice** din Cluj sunt vizitați săptămânal de 5 membre ale S.F.O. Pentru aceștia se organizează întâlniri de lectură, conversație și rugăciune, iar cu ocazia marilor Sărbători Creștine voluntare-

Pelerinaj în Grecia și 5 insule (1-14 Iulie 2015)

Arhiiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează, în perioada 1 – 14 iulie 2014, Pelerinaj circuit în Grecia și 5 Insule, care își propune ca itinerar vizitarea principalelor reperi din istoria și spiritualitatea Greciei. Pelerinajul va include și o croazieră în jurul Muntelui Athos și o vizită de reculegere la Mormântul Cuviosului Paisie Aghioritul din Mănăstirea Souroti.

Prețul întregului pachet se ridică la 615 EURO.

Camera Single 185 EURO

Pelerinajul se va desfășura astfel:

Ziua 1: 1 iulie (miercuri) Cluj-Napoca (Prezența în fața Catedralei ortodoxe la ora 10.30 iar plecarea la ora 11.00) – București – Giurgiu-Russe;

Ziua 2: 2 iulie: Ouranopolis – **Croazieră în jurul Sf. Munte Athos.** Adevărate comori ale Ortodoxiei, reunite într-un tezaur cultural unic, mănăstirile athonite, întemeiate în perioada bizantină și întreținute, pe timpul stăpânirii otomane, preponderent din daniile făcute secole de-a rândul de domnitorii Țării Românești și Moldovei, sunt cunoscute mai mult prin valoarea de simbol spiritual-creștin pe care o reprezintă, decât prin monumentalitatea pe care o înfățișează. Văzute de la bordul ambarcațiunilor, care se deplasează până la cca 500 m distanță de țărmul peninsulei cu nume sfânt, opt mănăstiri bizantine din lungul coastei vestice a Muntelui Athos se dezvoltă cu generozitate privitorilor sosiți din toate colțurile lumii special pentru a le admira: Dochiaru, Xenofont, Sfântul Pantelimon, Xiropotamu, Simonpetra, Grigoriu, Dionisiu și Sfântul Pavel. Asemeni unor fortificații medievale, înconjurate de ziduri puternice de apărare, adăpostind între ele biserica, paraclisele, aghiazmatarul, trapeza, chiliile și clădirile administrative, cele opt așezăminte sfinte, cu drepturi egale în conducerea statului autonom Athos, se constituie în ansambluri monahale de mari dimensiuni, cu caracteristici distincte, alcătuite din construcții ridicate în perioade și stiluri arhitectonice diferite. Cazare și cină Ouranopolis (sau în apropiere)

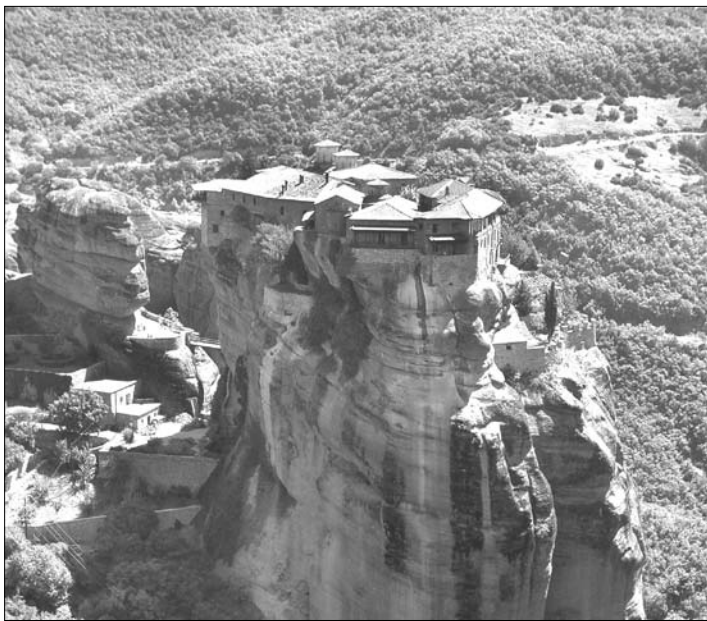
Ziua 3: 3 iulie: Mic dejun. **Mănăstirea Ormilă – Mănăstirea Anastasia Romana.** Mănăstirea este așezată sub ocrotirea Sfintei Anastasia, dar și sub a Sfintei Teofana Împărăteasa, soția împăratului bizantin Leon al VI-lea, din dinastia macedoneană. Împărăteasa Augusta Teofana este ctitorul mănăstirii, începutul zidurilor având loc în anul 888, în vremea patriarhului Fotie cel Mare. Așezământul monahal se află în purtarea de grijă a Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol. (moaștele Sf. Anastasia Vindecatoarea și a Sf. Ier. Teonas) **Mănăstirea Souroti (Mormântul Cuviosului Paisie Aghioritul și Moaștele Sf. Arsenie Capadocianul).** Mănăstirea Souroti este închinată Sfântului Ioan Teologul și Sfântului Arsenie Capadocianul, ale cărui Sfinte moaște se află așezate, cu mare evlavie, în biserica mare. Mănăstirea este ocrotită și de Cuviosul Paisie Aghioritul, care este înmormântat în curtea mănăstirii – Thesalonik. Pe numele său grecesc Thessaloniki, Salonic este al doilea oraș ca mărime al Greciei și cel mai important centru economic și cultural al regiunii Macedonia. Thessaloniki a dăruit Greciei unii dintre cei mai buni cântăreți, artiști, poeți și filozofi. Așezat lângă mare, orașul a fost întemeiat în anul 316 î.C. de regele macedonean Kassandros și poartă numele soției sale, Thessaloniki, sora lui Alexandru cel Mare. În Thesalonik vom vizita cele mai reprezentative biserici: **Biserica Mitropolitană cu moaștele Sf. Dimitrie – Izvorătorul de mir, Biserica Sf. Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesaloniceanul) – Paralia Katerini-Cazare).**

Ziua 4: 4 iulie: Mic dejun. **Mănăstirea Sfântul Efrem Sirul (mâna dreaptă a Sfântului Efrem Sirul) – Mănăstirea Sf. Dionisie Olimpianul.** Mănăstirea a fost ridicată la începutul secolului al 16-lea de Sf. Dionisie, o proeminentă personalitate ecleziastică, care a trăit ca un pustnic într-o peșteră din apropiere, cunoscută de atunci sub numele de Agio Spilaio (Peștera Sfântă). Timp de 400 de ani, mănăstirea a asigurat sprijin religios și economic în această parte a Muntelui Olimp – **Biserica Sf. Cuv. Paraschevi de pe valea Tembi – Complexul Monastic de la Meteora.** După Sfântul Munte Athos, Meteora este cel de al doilea centru monastic ortodox al Greciei, ca mărime și importanță. Stâncile cu pereți abrupti și înalțimi amețitoare, constituie unul din cele mai impresionante fenomene ale planetei. Pe vârful cele mai greu accesibile, fără vegetație, s-a înfiripat viața monahală încă din secolul al IX-lea. În

prezent din cele 24 mănăstiri, doar 6 sunt bine conservate și constituie o puternică atracție atât pentru pelerini cât și pentru turiștii din întreaga lume: Mănăstirea Marele Meteor, Mănăstirea Varlaam, Mănăstirea Sfânta Treime, Mănăstirea Rousanou, Mănăstirea Sfântul Ștefan și Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsas. Pentru valoarea sa creștină, istorică, arhitectonică, artistică și geografică, **Meteora este recunoscută și ocrotită de UNESCO și de alte organizații internaționale.** Cazare Kalambaka.

Ziua 5: 5 iulie. Mic dejun. Igoumenitza – **Insula Corfu: Catedrala Sf. Spiridon (moaștele Sf. Spiridon).** Având cel mai înalt turn din oraș, Biserica Sfântul Spiridon poate fi văzută de aproape oriunde ar fi privit orașul. Biserica a fost construită în anul 1596. Moaștele Sfântului Spiridon au fost așezate în această localitate în anul 1453. **Sfântul Spiridon face mari minuni și astăzi, cea mai vădită dintre ele fiind aceea că papucii din picioarele sfințelor sale Moaște, în raclă, se tocesc în timp, nimeni umblând la ei. Astfel, papucii Sfântului Spiridon trebuie schimbați periodic. Acesta este semnul că Sfântul umblă neîncetat prin lume, spre a asculta și împlini rugăciunile celor ce îl cheamă în ajutor. Biserica Mitropolitană (moaștele Sf. Împărăteasa Teodora).** Cazare în Insula Corfu.

Ziua 6: 6 iulie. Mic dejun. Timp liber în Insula Corfu. Insula Corfu este o destinație binecunoscută în întreaga lume. Este un spațiu cultural ce a incorporat elemente din diverse culturi, fără a-și altera semnificativ caracterul specific grecesc. Chiar și astăzi sunt vizibile pe insulă elemente din civilizația greacă antică, obiceiuri și tradiții (cazare)

Ziua 7: 7 iulie. Mic dejun. **Insula Lefkada: mănăstirea Faneromeni (Icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni).** Insula Lefkada face parte din Insulele Ionice, fiind singura insulă a Greciei legată de continent printr-un pod plutitor, pe care se poate circula cu automobilul. Lefkada este a patra insulă ca mărime din Marea Ionică. Timp liber în insulă. Cazare în Insula Kefalonia;

Ziua 8: 8 iulie. Mic dejun. **Insula Kefalonia: Mănăstirea Sfântul Gherasim (moaștele Sf. Gherasim), Biserica Maicii Domnului Langouvarda (Icoana Maicii Domnului cu șerpi) și Biserica Maicii Domnului Gravalotissa (Icoana Maicii Domnului cu fire de crini cu lujerul uscat, dar cu flori îmbobocite).** Insula Kefalonia este cea mai mare dintre insulele ionice. Stâncile grecești, ce se înalță brusc din apele albastre și transparente, alcătuiesc locul ideal pentru o viață liniștită și senină: mici sate, case modeste, ruinele unei oraș antic și câteva locașuri de cult, sunt doar o parte din frumusețile Kefaloniei. Vă invităm să vă închinați la două Icoane ale Maicii Domnului făcătoare de minuni: *Icoana Maicii Domnului Langouvarda (Icoana Maicii Domnului cu șerpi):* în fiecare an, în postul Adormirii Maicii Domnului, când creștinii prăznuiesc Schimbarea la Față și Adormirea Maicii Domnului, un număr mare de șerpi mici, fiecare având capul însemnat cu o cruce, apar în jurul bisericii și a clopotniței și *Icoana Maicii Domnului Gravalotissa (Icoana Maicii Domnului cu fire de crini cu lujerul uscat, dar cu flori îmbobocite):* în biserica satului Pastra, an de an, se petrece aceeași minune: crinii puși la icoana Maicii Domnului, deși complet uscați, înfloresc pentru a doua oară, în chip minunat, astfel încât, de praznicul Adormirea Maicii Domnului, aceștia se află complet înfloriți, nevestejiți și frumos mirositori – **Orașul Patras (moaștele Sf. Apostol Andrei).** Numit „poarta occidentală a Greciei”, Patrasul este un centru comercial internațional, în timp ce portul său foarte animat reprezintă punctul de comunicare cu restul Europei Occidentale. În catedrala orașului, de factură bizantină, pelerinii se pot închina Sfințelor Moaște ale Sfântului Andrei, cat și unei bucați din crucea în formă de X, pe care acesta a fost răstignit. Lângă această biserică, se află și „fântâna

Sfântului Andrei”, un loc în care credincioșii vin cu mare evlavie – Cazare la Patras.

Ziua 9: 9 iulie. Mic dejun. **Mănăstirea Mega Spileo (Icoana Maicii Domnului – Panaghia Megaliospilotissa) – Mănăstirea Marea Lavră (moaștele Sf. Alexei – omul lui Dumnezeu și moaștele Sf. Filaret) – Mănăstirea Vasta (Biserica Sf. Teodora din Peloponez);** cazare Tripoli.

Ziua 10: 10 iulie. Mic dejun. **Canalul Corint.** Canalul Corint este un loc unic, de unde poți admira atât Marea Egee cât și Marea Ionică. Are o lungime de 6343 metri, lățimea variază între 21 și 25 de metri iar adâncimea apei este de peste opt metri. **Mănăstirea Sf. Patapie (moaștele Cuv. Patapie Tămăduitorul și moaștele Sfintei Ipomoni).** Mănăstirea se află așezată pe înălțimile din jurul Corintului. Moaștele făcătoare de minuni ale Cuviosului Patapie sunt așezate într-una din grotle din incinta mănăstirii. În grotă alăturată celei care adăpostește moaștele, este grotă în care a viețuit și s-a nevoit sfântul ocrotitor al locului. Cuviosul Patapie este cunoscut ca unul dintre sfinții tămăduitori de cancer. Cazare Atena.

Ziua 11: 11 iulie. Mic dejun. **Insula Eghina (moaștele Sf. Nectarie Taumaturgul).** Mănăstirea Sfânta Treime din insula Eghina este cunoscută mai ales pentru păstrarea în mărimea ei biserica a moaștelor Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul. Recent c anonizat de către Biserica Ortodoxă a Greciei, Sfântul Nectarie a fost episcop de Pentapole și ctitor al Mănăstirii „Sfânta Treime” din insula Eghina. Moaștele acestuia se păstrează astăzi în interiorul mănăstirii, fiind puse spre închinarea pelerinilor ce vin cu credință la acestea – **Mănăstirea Sf. Efrem (moaștele Sf. Efrem cel Nou).** Mănăstirea Sfântul Efrem cel Nou este una dintre cele mai vizitate mănăstiri din Grecia și totodată una dintre cele mai vechi mănăstiri din Attica. În vechime, mănăstirea era populată de o mulțime de călugări, mulți dintre ei fiind martirizați de către păgânii otomani. Aici, vreme de mai bine de 27 de ani, Sfântul Efrem cel Nou va lua urma lui Hristos întru toate, atât în viețuire curată, cât și în pătimire înfricoșătoare – Atena (cazare).

Ziua 12: 12 iulie. Mic dejun. **Insula Evia: Mănăstirea Sfântul Ioan Rusul (moaștele Sf. Ioan Rusul).** Insula Evia este una dintre cele mai frumoase insule ale Greciei și a doua ca mărime după Creta. Mănăstirea Sfântul Ioan Rusu adăpostește, cu mare bucurie, mult cinstitele Moaște ale Sfântului Ioan Rusu, un sfânt cunoscut și iubit în întreaga lume, atât pentru nenumăratele lui minuni, cât și pentru deosebita lui viață în Hristos. **Mănăstirea Cuviosului David (moaștele Cuviosului David și mormântul Părintelui Iacov Tsalikis).** **Mănăstirea Kato Xenia (Brăul Maicii Domnului).** Mănăstirea Kato Xenia, cu deosebită bucurie și evlavie, păstrează o parte din Cinstitul Brău al Maicii Domnului, una dintre cele mai valoroase relicve creștine. Brăul este țesut din păr de cămilă și, alături de Cinstitul ei Acoperământ, constituie singura mărturie prețioasă ce se păstrează din viața ei pământească. Cazare Paralia Katerini.

Ziua 13: 13 iulie: Mic dejun. Plecare spre România și vom ajunge în 14 iulie 2015 dimineața.

Prețul include:

- Transport cu autocar clasificat 3*
- 11 cazări la hotel 3*
- demipensiune (mic dejun și cină)
- Ghidaj și asistență religioasă: IEROMONAH ANASTASIE DE LA MĂNĂSTIREA FLOREȘTI – CLUJ-NAPOCA

Prețul nu include:

- Asigurarea medicală 47 de lei indiferent de vârstă
- Asigurarea STORNO 58 lei de persoană
- Intrarea la obiectivele turistice aprox 10 euro
- Croazieră în jurul Sf. Munte Athos aprox. 20 euro
- Ferry-boat Insulele Evia, Eghina, Kefalonia, Lefkada și Corfu aprox. 100 euro

Acte necesare:

carte de identitate.

Informații despre pelerinaje și înscrieri:

Cristian Moldovan

Directorul Centrului de Pelerinaje "Renașterea"

Piața Avram Iancu, nr. 2

400098 Cluj-Napoca

Tel / Fax.: 0264-431020

Mobil: 0723-583822;

E-mail:

pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

moldovandumitru@yahoo.com

Activități ale Facultății clujene de Teologie Ortodoxă (mai 2015)

Dacian But-Căpușan

Mănăstirea Tismana a găzduit în perioada 3-5 mai 2015, lucrările celei de a VII-a ediții a Simpozionului Național Studentesc, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova și Arhiepiscopia Craiovei.

Cele două teme ale manifestării au fost: „Tradiție și înnoire în activitatea pastoral-misionară a Bisericii Ortodoxe Române” și „Teologie și slujire pastorală în viața și opera Sfântului Ioan Gură de Aur”. Facultatea noastră a fost reprezentată de către studenții la nivel master anul I: pr. Cătălin-Veronel Varga (Doctrină și hermeneutică creștin-ortodoxă) și Iustina Armanca (Consiliere pastorală și asistență psihosocială) și studentele la nivel licență anul III: Elena Onețiu și Daniela Luminița Ivanovici (Teologie didactică).

Întâlnirea a adunat peste 20 de participanți de la cele mai importante Facultăți de Teologie Ortodoxă din țară

In cadrul Simpozionului Internațional *Ethosul misionar al Bisericii în post-modernitate*, desfășurat la Alba Iulia, în perioada 4-6 mai 2015, au prezentat comunicări cadre ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății, Ierom. asist. univ. dr. Benedict Vesa, drd. Sorin-Viorel Buș și drd. Oana Pop.

In perioada 4-5 mai 2015 a avut loc Conferința Națională *Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească* (ediția a III-a), cu tematica: *Meșteri iconari și zugrăvi de subțire (pictori de biserici)*, organizată de Comisia de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române, la sala de conferințe a Centrului Național pentru Formare Continuă Dumitru Stăniloae din București. Facultatea noastră a fost reprezentată de Lect. univ. dr. Anna-maria Baciu.

In cadrul proiectului POSDRU/156/1.2/G/134774, „Îmbunătățirea interacțiunii universității cu mediul de afaceri”, în cadrul acțiunii „Săptămâna carierei” (4-8 mai 2015), au avut loc întâlniri între reprezentanții mediului de afaceri și cei 15 studenți de la specializarea Teologie ortodoxă pastorală, care formează grupul țintă. Responsabil pentru relația cu studenții a fost Lect. univ. dr. Claudia Cosmina Trif.

In perioada 7-10 mai 2015, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în prezența PS Sale Varlaam Ploieșteanul, Episcop Vicar patriarhal și a P. S. Sale Iustin Sigheteanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sălajului, a avut loc la Mănăstirea „Soborul Sfinților 12 Apostoli” de la Bârsana, întrunirea Colegiului Decanilor Facultăților/ conducătorilor Departamentelor de Teologie Ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei române.

Pe ordinea de zi a întrunirii au fost:

1. Modul în care a fost implementat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Facultăților/ Departamentelor de Teologie ortodoxă din cuprinsul Patriarhiei Române;
2. Realizarea propriului Regulament de organizare internă și de funcționare pentru fiecare Facultate/Departament de Teologie;
3. Modul implementării Procedurii de acordare și de retragere a avizului scris (binecuvântării) Chiriarhului pentru desfășurarea de activități în învățământul religios și teologic;
4. Monitorizarea actualizării disciplinelor teologice și clasificarea lor unitară;
5. Stadiul pregătirii temelor pentru cursurile preoțești în vederea susținerii acestora în sesiuni de formare pentru dobândirea gradelor profesionale;
6. Definitivarea și centralizarea programelor analitice pentru fiecare disciplină teologică în vederea aprobării acestora de către Sfântul Sinod;
7. Stadiul de realizare al manualelor pentru învățământul teologic ortodox universitar;

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a fost reprezentată de către Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății

și Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, director de Departament.

La sfârșitul lucrărilor IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului s-a întâlnit cu reprezentanții Facultăților de Teologie prezenți și a adresat un cuvânt de îndrumare duhovnicească.

In perioada 7-8 mai 2015, Facultatea noastră a fost vizitată de Prof. Pascal Hammerli de la Universitatea din Fribourg.

Sâmbătă, 9 mai 2015, a avut loc Simpozionul Centrului de Studii Biblice, cu tema: *Exegeza în practica pastorală și didactică*. Din partea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca au participat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, cu referatul: *Moduri ale prezenței mesajului biblic în omilie (abordare comparată: Capoadocienii și discursul religios actual)* și Lect. univ. dr. Paula Bud, cu referatul: *Valorificarea în practica didactică și pastorală a elementelor de exegeză iudaică – ferment al unei relații dialogice iudeo-creștine*.

In zilele de 11 și 12 mai 2015 a avut loc la Bistrița, în organizarea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a Societății Române de Bioetică, a Societății Române de Pediatrie, a Asociației Medicale Române - Filiala Bistrița și a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, Seminarul Internațional de Medicină și Teologie, ediția a XIV-a, cu tema: *Valorile creștine ale educației pentru sănătate*. Lucrările s-au desfășurat pe mai multe secțiuni: I. *Suferință, jertfă și pătimire - ipostaze plastice și iconografice ale artei creștine*, II. *Valoarea spirituală în alimentație*, III. *Educația terapeutică a pacienților*, IV. *Educația pentru sănătate în școli*, V. *Nevoia de consiliere psihologică și/sau spirituală în actul medical*, VII. *Religia în școli*.

Participanți au fost teologi, medici, psihologi și specialiști din țară și străinătate. Facultatea noastră a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Prof. univ. dr. Constantin Măruțoiu, Arhim. Conf. univ. dr. Teofil Tia, Pr. conf. univ. dr. Gabriel Gărdan, Conf. univ. dr. Marcel Muntean, Pr. lect.

univ. dr. Cristian Sonea, Lect. univ. dr. Annamaria Baciu, Lect. univ. dr. Claudia Trif, Lect. univ. dr. Alin-Răzvan Trifa, Ierom. asist. univ. dr. Benedict Vesa și Asist. univ. dr. Marius Dan Ghenescu.

Marți, zi în care a fost prezent IPS Arhiepiscop și Mitropolit Părinte Andrei, a debutat cu o slujbă de Te Deum oficiată de preoții de caritate ai Spitalului Județean Bistrița-Năsăud. La finalul slujbei, ierarhul a acordat „Crucea Transilvană”, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, d-lui prof. univ. dr. Pavel Chirilă, inițiatorul și coordonatorul Centrului oncologic de recuperare de la Mănăstirea Nera, din județul Caraș Severin, pentru meritele deosebite în domeniul sănătății.

În aceeași zi a avut loc și o conferință susținută de acad. Sorin Dumitrescu, cu tema *ABGAR, «primul om vindecat prin imagine»*.

În finalul seminarului, corul de cameră „Psalmodia Transilvanica”, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății a susținut un concert din care n-au lipsit lucrări pascale și populare românești.

În cadrul Seminarului a fost lansat volumul *Medicii și Biserica*, al ediției a XIII-a a Seminarului, ținută în anul 2014, cu tema: *Influența valorilor creștine asupra bioeticii europene*, apărut recent la Editura Renașterea.

In zilele de 11 și 12 mai 2015, la Centrul social-cultural „Sfântul Paisie de la Neamț” - Mănăstirea Neamț, a avut loc cea de-a VII-a ediție a Simpozionului internațional „Studia Theologica Doctoralia”, organizată de către Școala Doctorală a Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în colaborare cu Facultatea de Teologie Catholică a Universității „Karl Franzens” din Graz (Austria). Simpozionul s-a înscris în cadrul manifestărilor dedicate „Anului omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi” și „Anului comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur și al marilor păstori de suflete din eparhii” la nivelul Patriarhiei Române. Din partea facultății noastre au fost prezenți: protos. drd. Simeon Pinte, drd. Cezar Login

și drd. Lucian Nicodim Codreanu.

Miercuri, 13 mai 2015, sub egida Casei de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca, Conf. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a susținut conferința cu titlul: *Crucificarea și Învierea Domnului - ipostaze plastice în arta creștină*.

Miercuri, 13 mai 2015, la Casa de Cultură a Studenților, sub egida Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și a Organizației Creștine „Agape. Prețuim Familia”, a avut loc conferința: *Divorțul - o soluție? Ce ne spune Biblia?* susținută de Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Invitat special a fost IPS Sa Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului.

Joi, 14 mai 2015, în Aula Mare „Dumitru Stăniloae” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia a fost organizată de către Arhiepiscopia Ortodoxă a Alba Iuliei, Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia și Asociația Studenților Creștini Ortodocși filiala Alba Iulia conferința duhovnicească intitulată „*Amintiri de suflet despre părintele Ioan de la Recea*” cu prilejul împlinirii a 7 ani de la plecarea la cele veșnice a venerabilului duhovnic. Invitat să susțină această conferință a fost Părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj Napoca.

In perioada 14-16 mai 2015, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a organizat cea de-a III-a ediție a Simpozionului internațional Dumitru Stăniloae, cu tema: *Teologia academică și responsabilitatea ei în misiunea Bisericii*. Reprezentanți ai facultății noastre au fost Pr. Prof. univ. dr. Valer Bel și Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea.

Sâmbătă, 16 mai 2015 a avut loc cursul festiv al absolvenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca promoția 2015 (aproximativ 120 de studenți de la cele patru specializări de la nivel licență și de la cele 5 de master), precedat de Sfânta Liturghie, săvârșită la Catedrala mitropolitană, de către un sobor de preoți din care au făcut parte cadrele didactice ale facultății.

Manifestările au continuat după-amiază, în Sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai, cu participarea ÎPS Sale Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Care a adresat un cuvânt de felicitare și îndemn. Prelegerea festivă a fost susținută de Pr. lect. univ. dr. Mircea Oros, îndrumătorul de an.

Au mai luat cuvântul: decanul Facultății de Teologie, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și șeful de promoție Cătălin Petru Oargă, absolvent al specializării Teologie ortodoxă pastorală.

Luni, 18 mai 2015, a avut loc în comuna Bobâlna dezvelirea bustului importantului om de stat al perioadei interbelice Alexandru Vaida Voivod. Slujba de Te Deum și sfințirea monumentului au fost săvârșite de către ÎPS Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei. La manifestare au participat oficialități locale, județene și militare, parlamentari, cadre didactice. Facultatea noastră a fost reprezentată de către Arhim. Conf. univ. dr. Teofil Tia.

Pe 19 mai 2015, în Aula Magna a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a avut loc Festivitatea de deschidere a *Zilelor Academice Clujene*. Între invitați s-au numărat IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului, Dl Acad. Ionel Valentin Vlad, Președintele Academiei Române, Acad. Emil Burzo, Președintele Filialei Clujene a Academiei Române, Acad. Ioan Aurel Pop, Rectorul Universității „Babeș-Bolyai”. Întâlnirea a fost încununată cu susținerea unui concert coral de către Corul de Cameră „Psalmodia Transilvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Părintele Decan Vasile Stanciu.

In perioada 26-31 mai 2015 Casa de Cultură a Studenților din Petroșani a organizat tabăra studentescă de arte vizuale, cu secțiunea sculptură în lemn și pictură de șevalet. Din partea facultății au participat cinci studenți de la specializarea Artă sacra, nivel licență și master și două cadre didactice: Conf. univ. dr. Marcel Muntean și Asist. univ. dr. Marius Dan Ghenescu.

In decursul lunii mai s-au desfășurat, cu participarea ÎPS Sale Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, conferințele preoțești de primăvară 2015. Arhim. Conf. univ. dr. Teofil Tia, duhovnicul Facultății a susținut următoarele comunicări: *Parohia - loc al ofertei de valori universale*, 7 mai 2015, Protoieria Năsăud; *Urgențe pastoral-misionare în postmodernitate*, 14 mai 2015, Protoieria Beclean; *Abordări misionare ale prezentului eclesial și cultural*, 18 mai 2015, Protoierile Dej și Gherla; *Urgențe pastorale în societatea patronată de mass-media*, 25 mai 2015, Protoieria Turda; *Priorități pastoral-misionare într-o lume în curs de occidentalizare*, 26 mai 2015, Protoieria Huedin.

Cuminecarea cu frumosul sau despre arta minune binevestită nouă de îngerul visării

Pr. Iosif Zoica

Singurătatea artistului - aidoma tuturor marilor singurătăți - este în fapt *pregătire* pentru comuniune. Doar așa, lucrarea lui este *ardere de tot*, ascensionând de la sfioasa pâlpare la debordândă incandescență (a spiritului), "între viața curentă și tainele și artele memoriei, ca istorie, fizică și metafizică *trăită/întrevăzută*". Și așa, lucrarea artistului plastic, iată, vine să salveze (și) "cuvintele care tac" de-atâta *publishing*, de spectacolul trist, agresiv și opresiv, al urâtului și mediocrității, în care totul se transformă într-o simandicoasă/ne-rușinată *știință a manipulării*, care va să ucidă marile întrebări pandant, evident, cu zădărnicea și deturarea răspunsurilor serioase.

Este o încântare, o eliberare, un privilegiu și un mare dar să poți scăpa, și pentru veșnicia unei seri, de urât și inautentic și să te apropii de frumosul care naște mirabilul și întoarce totul spre viață și aievitate (...). Întotdeauna, dar, operei Manuelei Botiș trebuie să știi să-i sorbi seninul, sublimul, îmbrățișarea, bucuria, adevărul, altețea, adâncul și minunea. Decum, în astă vreme, când "adie peste tot a tămâie proaspătă, a primăvară ducândă, a pace, a primenire, a miracol și mântuire; când frumosul - ca gândul și ca uimirea - lin, ca un duh, mângâie ușor locul și pe noi, oamenii, încercând să aline și să înalțe la cer (în)frângerile și nădejile toate." Tocmai pentru că, printreînțeleșurile *crucilor* sale zvelte, smerite și calde, delicate și deopotrivă temerare, grele de întrebare (împreunăduși și deschizându-și brațele "umul pentru aducere-aminte, altul pentru ziua uitării"), sunt mesaje spontane, pline de înțelepciune și pestepământesc, care ne întâmpină, ne binecuvintează și dăruiesc cu încredere. Mai mult, acum par - sau poate sunt - și fragile, singure și tăcute, ca florile de trecere, și (a)duc cu ele un dor și un vis, care "au tot trecut și s-au tot dus, dincolo de lume și zare." De o lume, dar, atât de fals prețioasă, de prozaică, de lipsită de îngeri și muze, o lume în care "duhul poemelor, al cântecelor și pădurilor, și visul și jocul și calea, nu mai trăiesc nicio duminică (ca zi a Domnului), ci sunt pline de sordid, de tern și de rugină". Tocmai de aceea, Manuela Botiș, afierosită prin *dar*, *devoțiune*, și *opțiune*, condiției artistului, rămâne mereu aceeași incurabilă idealistă, "o visătoare mai degrabă cochetând cu solitudinea", sfidând, iată, absolut inspirat, "*pânda vrăjmașă a vremii*"; și slujind, ca un sacerdot al visului de cursă lungă, ritualul imaginalului, cu dorul și darul țintite la *Axis*, "ca floarea în direcția luminii". Și așa, filosofia, frumosul și darul Manuelei Botiș sunt

- este alternativa salvifică, este nimbul apotropaic care ne apără de nerăbdarea și gustul vulgar(izat)al oamenilor, este un foc - un altfel de foc veșnic - al credinței. Că arta, urmând "a frumosului religie", tocmai asta este, picul de inefabil din noi, *cuminecarea cu el(cu frumosul)*, surâsul fiecărui ziurel de ziuă, irizate de miracolul avântului pe tăișul riscant al trecătoarelor clipe; dar și bucuria *împreună - petrecerii* cu omul din vis și cu christii din templul sufletelor noastre. Pentru că, în artă, Dumnezeu și om, cer și pământ, se înfrățesc în frumos, iertare, grație și credință, pentru a mărturisi, dincolo de susceptibilele și atât de neavenitele noastre (pre)judecăți, izbândă și minunea unei lucrări de neîncetată uimire, recunoștință, umilință și iubire (...).

Pentru că, arta este între puținele *locuri* în care te poți *retrage*, să te *bucuri* și să *uși* că, "slujind frumosul, scapi de cei ce și-au păstrat atât de intactă credința în urât"; în urâtul care își asmute asupra noastră haitele de mandarini și ignoranți. Mai mult, se vede treaba, arta tinde să rămână *singurul* loc în care putem să ne *resetăm* "morfologic, logic, ideologic, existențial și ființial speranța" și să ne edificăm propriul turn de fildeş - pentru a putea, de acolo, veghea, iubi și apăra, fără încetare frumosul. Tocmai pentru ca, frumosul să rămână mereu *drumul de hotar* între "adevărul etern al culturii și adevărurile contingente", cele care, asemenea artificilor, "sunt destinate nu să lumineze realitatea, ci să o eludeze, sulemenească și falsifice, cât mai atractiv cu putință". Tocmai pentru că, azi, o mare, poate cea mai mare nefericire, după neputința de a mai iubi,

este neputința de a mai adăuga ceva frumos vieții.

Valoarea și frumusețea - am mai spus-o cu altă referire - dacă există, sunt interioare, sunt, asemenea *Împărăției*, în noi. Este ceea ce, inimitabil, împărtășește artistul lumii, dintr-o perspectivă care frizează *inspirația devorbire*, cu ființe-mesager, "care figurează mereu un mister de dincolo de vizibil". Tocmai de aceea, dar, rezoluțiile edenice ale artiștilor (plastici), depuse pentru posteritate, mai ales, curcubeic, asemenea *Legământului*, pe șevaletul-epitaf, sunt mirabile. Doar zic iubitorii de sensibile că, până la urmă, trebuie, *musai*, să iubim arta și pentru faptul că ea are atât de puțin nevoie de vorbele noastre. Și pentru faptul că ne învață că, frumosul tăcut este *deasupra* tuturor contradicțiilor, contrafacțiilor, uitărilor și trădărilor noastre. Că, în lipsa cuvintelor, iubirea și frumosul ni se descoperă *altfel*; că iubirea și frumosul, însăilate doar din vorbe, sunt o "*mărinimie amară*", înafara sufletului care arde. Că arta ne învață să ne uimim, "fără să mai dăm nume întrebărilor noastre, de teamă să nu creăm cu ajutorul lor o altă *cultură/moft*, care să ne alunge, meritat, din paradisul ce ne-a mai rămas." Asta, pentru că, în viață nu este tocmai ușor să scoți și să dăruiești dumnezeiescul dintr-o frângere, răsfrângere și alcătuire cromatică, oricare ar fi ea. Doar dacă, prin darul, frângerea, răsfrângerea și alcătuirea sa, artistul nu trece pe lângă lucrurile esențiale, ci numaidecât lângă ele adastă și face "îndeosebi în situații lipsite de nădejde, să se întample minunea" (de pildă, minunea descoperirii *limitelor răutății* și a faptului că "*mereu frumosul poate salva lumea*").

Doar așa, grație arderii de tot a artistului, în imaginalul nostru, și noi ne *trans-punem* și *trans-formăm* în omul *curat ca pruncul*, "neștiutor și neatent la răutățile oamenilor"; în omul curat care, încă are puterea și darul smeririi și uimirii. Doar așa, "pe lângă cer, pământul, cu tot furnicarul lui omenesc, este o altă nemărginire"; o parte, un început al Raiului, ca frumusețe nepieritoare, dar și ca o revelație și o zare, dintr-odată iște "*să transfigureze calvarul în drum de lumină*". Și în drum destinal și *rost* care duce, pe cei curați cu ochiul și inima, la împăcare și eliberare; și nu în ultimul rând, îmbrățișarea și deschiderea *cuvântului-imagie* este *testimoniul* și visul

vieții artistice a Manuelei Botiș; *cuvânt-imagie* și vis, iată, deloc alambicate, nici sofisticate, dimpotivă; *cuvânt-imagie* și vis cu amiros de cer și ler, dăruite să lumineze umbrele și uitările noastre. Tocmai pentru că, "trebuie să învățăm să visăm frumos, așa cum

trebuie să învățăm să iubim". Chiar dacă știm, că nu vom atinge niciodată orizontul; că, oricât am tinde spre el, oricât ne va uimi, taina lui nu ni se va deschide, ci doar ne va îngândura și lăsa în urmă (...).

Și așa, nemifiind doar pribegi prin lumea de sub cer, binecuvântați și fericiți de veșnicia astei seri, vom fi plecat la casele noastre, "scuturându-ne sufletul îngreunat și deșirat de mulțimea grijilor", pentru a-l umple, pentru multă vreme, de ceea ce nu trăiești, nici vezi oricum - de *minunea credinței* (și abandonând sau dorind să abandonăm, Dumnezeu știe pentru câtă vreme, trivialitatea și viața secretă a gândurilor și imaginalului nostru). Minunea credinței, finalmente și esențialmente asta însemnând: darul de neprihănire, ascultare și smerire, "*restul este consecință*". Și interacțiunea omului cu frumosul și măreția Tainei, în fapt un ritual care doar începe și în care se derulează, *in actu*, clipele de grație ale începutului mântuirii.

Să ne fie, dar, îngăduit să fim și noi ușor botișeni (dar și nichitastănescieni) și să ne învățăm ochii și gândul și cuvintele să se uimească, să ierte și să iubească; și să le arătăm, în toată măreția, fragilitatea ori împietrirea ei, inima; și să nu ne lăsăm până când *deruta* ochilor și *rătăcirea* cuvintelor și *secol* inimii nu încep să licărească, să strige, să bată și, laolaltă, să plângă și să surădă, a iertare și metanie.

Demonul cicăitor al nimicurilor

Ioan Buteanu

Dată de banal și de frecvent încât e foarte greu de numit. El îi insuflă și îi desumflă pe cei care, atenți la detalii inutile, adică înrobiți de lumea aceasta, cred că au dreptul și dreptatea de a face mereu observații altora.

Acest demon e un drac pisălog, obositor și dărâmat, care îl scoate pe om din minți și în afara sa, îl parazitează și-i soarbe forțele legându-l de toate nimicurile, făcându-l să se opintească până la urmă isteric în toate otrăvitoarele detalii.

El își construiește din neantul acesta un soi drăcesc și ucigător de "dreptate" care nu-i trebuie de fapt nimănui, dar pe care o vără în mintea și gura celor pe care îi înrobește. El îi face pe oameni robi ai "evidențelor", traduse în replici chinuitoare de banele, șabloane pure, mortăciuni.

Acest drac și acești oameni înrobiți lui au mereu "dreptate", o dreptate pe care n-ar vrea să o aibă, dar în care se trezesc prizonieri.

Acest drac, ca toți dracii, și cei care îi cedază, transformă atmosfera dintre oameni într-un preambul al iadului.

Acestui demon i se poate răspunde doar prin tăcere, venită din încercarea de a fi smeriți și iubitori de oameni. Astfel detaliile nesemnificative rămân ceea ce sunt, adică nimicuri, și demonul lor cicăitor și ucigaș, ca toți dracii, rămâne singurul prizonier în nerușinata lui "dreptate".

Iar noi oamenii, un pic mai liniștiți, și împreună, desigur.

acum străluminare, încântare și cale apte să întorcă din drum steaua trufașă a îndoielii și să aducă mai aproape de noi infinitul și speranța, înafara *crucii* inaccesibile vreodată (...). Se spune, pe bună dreptate, că "imaginile intrigă uneori" (citește: provoacă, cheamă, îndeamnă, învață, înalță și sunt, iată, prin culoare și duh, o "sihăstrie a pleoapelor"). Că, înțelegem noi, în raport cu reprezentarea, cu exercițiul metanic, cu uimirea de tot, cu presiunea lumii de a primi numaidecât "explicații științifice la orice", arta - sau, mai ales, arta

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În cursul anului universar, în fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În timpul anului universitar, în fiecare **sâmbătă**, între orele 9.00 și 11.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Mai 2015

1 mai: În Catedrala Mitropolitană din Nürnberg, Germania, împreună cu ÎPS Părinte Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord, PS Părinte Macarie, Episcopul Europei de Nord și PS Părinte Sofian Brașoveanu, Episcopul Vicar al Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului, săvârșește Taina Sfântului Maslu. Rostește un cuvânt de învățătură. În Catedrala Mitropolitană din Nürnberg, Germania, prezidează ședința de primăvară a preoților din Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului.

2 mai: În Catedrala Mitropolitană din Nürnberg, Germania, alături de ÎPS Părinte Serafim, PS Părinte Macarie și PS Părinte Sofian Brașoveanu, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Asistă la ședința Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Dănuț Hognogi, protopopul de Cluj I și de PC Diac. Dan Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

3 mai: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură. Premiază elevii din județul Cluj, laureați la olimpiada de Religie. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

4 mai: În Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (parohi: Prot. Ioan Jeler și Pr. Cristian Baciu), asistă la slujba de Te-Deum, oficiată cu prilejul pensionării Preacucernicului Părinte Protopop Ioan Jeler, căruia îi acordă distincția „Crucea Transilvană”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hiroteseste protopop pe părintele Dănuț Hognogi, de la parohia „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul clujean Mănăștur. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În localitatea Galda de Sus, județul Alba (paroh: Pr. Benone Scrob), oficiază slujba de înmormântare pentru adormitul întru Domnul, Onisifor, tatăl consilierului economic, Sorin Călea. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial.

5 mai: În Aula Mare a Facultății de Teologie din Alba-Iulia, primește titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „1 Decembrie 1918”. Rostește o alocuțiune. Primește la reședință pe PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului.

6 mai: Prezidează comisia de examinare candidaților la concursul pentru ocuparea posturilor de preoți în parohiile Bont (prot. Gherla), Năsal (prot. Gherla) și Țagu (prot. Beclean). Face o vizită la Gimnaziul Ortodox din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Manciu, directorul Seminarului Teologic. Face o vizită pe strada Eugen Ionesco, în vederea achiziționării unui teren necesar construirii bisericii parohiale. Este însoțit de părintele paroh, Cosmin Vele.

7 mai: În biserica din Telciu (parohi: Pr. Ioan Dănuț Părăscan și Pr. Teodor Sărmaș), prezidează conferința de primăvară a preoților din protopopiatul Nășăud. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Realizează o emisiune la Radio Cluj.

8 mai (Sfântul Ioan Teologul): Pe altarul de vară al Mănăstirii de la Pădureni, cu prilejul hramului, oficiază Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Efrim Truța. Săvârșește slujba Punerii pietrei de temelie pentru noul corp de chilii. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. La Mănăstirea Bârsana, județul Maramureș, se întâlnește cu PS Părin-

te Varlaam Ploieșteanu, Episcop Vicar Patriarhal, cu PS Părinte Iustin Sigheteanu, Arhiereu Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului și cu decanii facultăților de Teologie din Patriarhia Română. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

9 mai: În Biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din Sighetu Marmăției, ce aparține de Vicariatul Ortodox Ucrainean, este întâmpinat de preoți, credincioși și autorități. Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, săvârșește slujba de sfințire a Bisericii „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cimitirul eroilor ucraineni, din Sighetu Marmăției. Oficiază Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Din încredințarea Preafericitului Sale, acordă părintelui paroh Nicolae Lauruc „Distincția de vrednicie”, iar pe părintele Marius Nicolae Lauruc, preotul II, îl hirotonește întru iconom. Săvârșește slujba de binecuvântare a noului muzeu al Vicariatului Ortodox din Sighetu Marmăției. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei, Vadului, Feleacului și Clujului

10 mai: În parohia Rogojel, protopopiatul Huedin, oficiază slujba de resfințire a bisericii și slujba de binecuvântare a noului altar de vară. Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Efrim Truța, pe seama parohiei Bont, protopopiatul Gherla, și diacon, pe tânărul Grigore Bolbos. Hiroteseste întru sachelar pe părintele paroh Florin Mereu și întru iconom pe fostul paroh, Ștefăniță Potra de la parohia Ilva Mică I. Acordă domnului episcop Gheorghe Roșca, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

11 mai: În sala Jean Monet, a Facultății de Studii Europene din Cluj-Napoca, participă la lansarea volumului de poezii „Peisaj lăuntric” a poetului Demostene Andronescu, fost deținut politic. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

12 mai: În saloanele hotelului Metropolis participă la lucrările celei de-a XIV-a ediție a Seminarului de Medicină și Teologie. Asistă la slujba de Te-Deum, acordă domnului profesor Dr. Pavel Chi-

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei împreună cu Preasfințitul Episcop Nicodim al Severinului și Strebaiei, în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, după Sfânta Liturghie de Rusalii, 31 mai, 2015.

rilă, distincția „Crucea Transilvană”, susține o alocuțiune, modelează întâlnirea din cadrul Seminarului și asistă la conferința susținută de maestrul Sorin Dumitrescu. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

13 mai: La Casa de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca, asistă la conferința „Divorțul – o soluție?” susținută de PC Pr. Prof. Stelian Tofană de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

14 mai: La sediul protopopiatului, prezidează conferința de primăvară a preoților din protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Face o vizită în parohia Beclean IV (paroh: Pr. Dragoș Cristian), în vederea achiziționării unei case parohiale. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

15 mai: În holul central al Castelului Karoly din Carei, jud. Satu-Mare, împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanu, Arhiereu Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului, participă la Simpozionul „Andrei Șaguna și Revoluția de la 1848-1849”, organizat de despărțământul Carei al Asociației ASTRA. Săvârșește o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc.

16 mai: În biserica „Sfântul Mina” din cartierul clujean Bună Ziua (paroh: Pr. Dumitru Bărbos), oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Alexandra Ana Maria Marian. Rostește un cuvânt de învățătură. În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Florin și Lucia Ana Maria Muntean. Rostește un cuvânt de învățătură. În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la festivitatea de absolvire a promoției

2015, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

17 mai: Împreună cu ÎPS Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei și ÎPS Părinte Calinic, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului, săvârșește slujba de Sfințire a Bisericii „Sfinții Ioan Botezătorul, Ioan Evanghelistul și Ioan Gură de Aur și Sfinții Martiri Brâncoveni” din Alba Iulia (paroh: Pr. Jan Nicolae). Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hiroteseste întru duhovnic pe părintele Mihai Dan Muntean, de la parohia Buteni, protopopiatul Huedin și pe părintele Vitalie Țilea, de la parohia Plaiuri, protopopiatul Turda.

18 mai: În biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej (parohi: Pr. Gavril Chirilă și Pr. Iuliu Teodor Leah), prezidează conferința de primăvară a preoților din protopopiatele Dej și Gherla. Rostește un cuvânt duhovnicesc. În parohia Bobâlna (paroh: Pr. Marius Abrudan), protopopiatul Dej, săvârșește slujba de sfințire a bustului marelui om de stat, Alexandru Vaida Voevod. Rostește un cuvânt de învățătură și asistă la programul artistic organizat cu acest prilej de școlile din Bobâlna, Chiuești și Dej. Face o vizită în parohia Valea Fânațelor (paroh: Pr. Nicolae Petru Buran), protopopiatul Cluj I. Face o vizită la spitalul de neurochirurgie din Cluj-Napoca (slujitor: Pr. Călin Felecan). Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca și de dl. Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

19 mai: Face o vizită în localitățile Săvădisla și Vlaha, în vederea deschiderii unor puncte de slujire pentru puținii creștini ortodocși de acolo. Se întâlnește cu domnul Tamas Gebe Andrei, primarul comunei. Face o vizită pe șantierele bisericilor „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” de pa Valea Gârbăului, Florești (paroh: Pr. Ovidiu Marțiș), „Sfântul Ioan Evanghelistul” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Călin Popovici și Pr. Matei Popovici) și „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Marian Bogdan). Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la deschiderea Zilelor Academice Clujene. Rostește o alocuțiune. În Sălile Temporare ale Muzeului de Artă din Cluj-Napoca, împreună cu PS Părinte Vasile Someșanu, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, participă la vernisajul expoziției de artă decorativă a Manelei Botiș, „Mai mult decât artă”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

20 mai: Realizează o emisiune religioasă pentru TVR Cluj. În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia și slujește la Litie.

21 mai (Înălțarea Domnului și Sfinții Împărați Constantin și Elena): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Dobric (prot. Beclean), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Grigore Bolbos, pe seama parohiei Năsal, protopopiatul Gherla și diacon, pe tânărul

Ioan Daniel Dascălu. Acordă părintelui Nicolae Lauruc, consilier al Vicariatului Ortodox Ucrainean din Sighetu Marmăției, distincția „Crucea Transilvană”. Premiază elevii din județul Bistrița, laureați la olimpiada de Religie. Face o vizită în parohia Uriu (paroh: Pr. Oliver Teuțișan). Face o vizită la Institutul de Urologie și Transplant Renal din Cluj-Napoca (slujitor: Pr. Avram Simișdean). Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 mai: Participă la ședința Consiliului Profesorat al Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. În clădirea „Cazino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la recepția oferită de primăria Cluj-Napoca, cu prilejul deschiderii Zilelor Orașului. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

23 mai: În localitatea Românași, jud. Sălaj, împreună cu PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, săvârșește slujba de binecuvântare a Așezământului Social „Sfântul Gheorghe”. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Gheorghe Gherman, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul facultății de Teologie din Cluj-Napoca și de dl. Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia și slujește la Litie. În localitatea Dej, se întâlnește cu ÎPS Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, PS Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strebaiei, PS Părinte Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, PS Părinte Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei și PS Părinte Emilian Lovișteanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, prezenți pentru a participa la slujbă în localitatea Huta (paroh: Pr. Cosmin Boga).

24 mai: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor de renovare a bisericii din Iclod (paroh: Pr. Claudiu Herineanu), protopopiatul Gherla. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Ioan Daniel Dascălu, pe seama parohiei Țagu, protopopiatul Beclean, și diacon, pe monahul Antonie Ile, de la Mănăstirea Nicula. Acordă fostului paroh, Pr. Teodor Boroș distincția „Crucea Arhiepiscopală” și domnului Emil Pârțoc, primarul comunei, distincția „Crucea Transilvană”. Oficială slujba de sfințire a Capelei Mortuare din Iclod. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

25 mai: La sediul protopopiatului, prezidează conferința de primăvară a preoților din protopopiatul Turda. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor de renovare a Colegiului „Mihai Viteazul” din Turda. În sala festivă a școlii, se întâlnește cu elevii și profesorii liceului. Participă la programul artistic prezentat cu acest prilej. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Primește la reședință pe domnul ministru Nicolae Noica. Face o vizită la sediul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

26 mai: La sediul protopopiatului, prezidează conferința de primăvară a preoților din protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt duhovnicesc. La librăria „Humanitas” din Cluj-Napoca, participă la lansarea părții a II-a a volumului „Ființa și Credința”, scrisă de părintele profesor George Remete de la Facultatea de Teologie din Alba-Iulia. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

27 mai: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul de ocupare a posturilor de preoți parohi pentru parohiile Sângeorz-Băi (prot. Năsăud) și Bonțida (prot. Gherla).

28 mai: În sala „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, participă la festivitatea de absolvire a promoției 2015 de la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare. La Centrul Eparhial din Baia-Mare, cu prilejul împlinirii a 94 ani de viață, îl vizitează pe ÎPS Părinte Arhiepiscop Iustinian, Episcopul Maramureșului și Sătmarului. Asistă la slujba de Te-Deum oficiată de PS Părinte Iustin Sigheteanul și rostește un cuvânt duhovnicesc. Participă la recepția organizată cu acest prilej. În sălile temporare ale Muzeului de Artă din Cluj-Napoca, participă la prezentarea filmului „Părintele Ioan Iovan – Mărturisitorul” realizat de părintele profesor Jan Nicolae, de la Facultatea de Teologie din Alba-Iulia. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Ierom Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

29 mai: În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la lansarea proiectului „Tinerii Ortodocși, împreună pentru viitorul Europei”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Participă la ședința de organizare a Reuniunii Tinerilor Creștini Ortodocși din Europa, ce va avea loc în perioada 4 – 7 septembrie a.c.

30 mai: Săvârșește slujba de binecuvântare a capelei provizorii din parohia Dej Triaj și Taina Sfântului Botez pentru pruncul David Andrei, fiul părintelui paroh, Andrei Banc. Rostește un cuvânt de învățătură. În biserica din Răscruți (paroh: Pr. Ioan Câmpean), protopopiatul Cluj I, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru nou născutele Simona, Naomi și Rebeca Moș. Rostește un cuvânt de învățătură. Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei.

31 mai (Rusaliile): În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, împreună cu Preasfințitul Părinte Nicodim, slujește Sfânta Liturghie. Hirotonește întru diacon pe tânărul Cătălin Alexandru Feier. Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei. Pe podiumul din fața Catedralei Mitropolitane, împreună cu PS Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei și PS Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, slujește Vecernia plecării genunchilor. Conduce îndătinata procesiune pe străzile municipiului Cluj-Napoca, după care săvârșește slujba de Sfințire a Apei. Rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat, *Arhid. Claudiu Ioan Grama*

Sfântul Ioan Botezătorul în icoanele transilvănene

Marcel Muntean

Considerat ca precursor al Mântuitorului, Sfântul Ioan Botezătorul este cunoscut din cuprinsul Sfințelor Evanghelii. A fost fiul preotului Zaharia și a Elisabetei ce era verișoară cu Sfânta Fecioară Maria. În cuprinsul săptămânii, ziua de marți îi este destinată lui, de asemenea Biserica îl prăznuiește a doua zi după Bobotează, pe data de 7 ianuarie, la 29 august, când se face pomenire de martiriul său, și la 24 iunie când întreaga creștinătate îi sărbătorește nașterea sa minunată¹.

Reprezentările Sfântului Ioan Înaintemergătorului Domnului sunt multiple în aria iconografică răsăriteană, cu toate acestea în icoanele pe sticlă din Transilvania ele ocupă un număr, tot la fel de semnificativ de reprezentări, dintre acestea amintim: Ioan copil cu mielul, Iisus cu Ioan (copii), Nașterea Sfântului Ioan, Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul, Botezul Domnului, Deisis, Hristos Pantocrator, Judecata de Apoi și foarte rar în icoanele cu Maica Domnului cu Pruncul.

În această prezentare vom rămâne doar la câteva exemple. Nașterea Sfântului Ioan apare în puține icoane, se cunoaște doar o schemă compozițională tributară icoanelor pe lemn și transpusă pe sticlă, ea se găsește în Școala de la Laz. În acest tip iconografic sunt pictați părinții Sfântului Ioan, Proorocul Zaharia și soția sa Elisabeta. Ea susține pe brațele sale pruncul, în vreme ce Profetul este evocat, ținând tăblița pe care va scrie numele noului născut, în ziua a opta. Elementele de recuzită descriu plastic detaliile unui interior de casă. O altă icoană a cărui autor este Ilie Poenaru, de la începutul secolului al XX, aduce transformări teme, pictând și alte două femei în ambianța scenei biblice².

Cea mai cunoscută icoană a Sfântului Ioan, așa cum o recunoaștem este cea a Proorocului redat în picioare, în pustiu, având filacter în mâna stângă, iar cu dreapta binecuvântând. Redactarea specifică

¹ Leonid Uspensky, Vladimir Lossky, *Călăuziri în lumea icoanei*, Ed. Sophia, București, 2003, p. 126

² Teodora Roșca, *Icoana pe sticlă din Transilvania sec. XVII-XX*, Ed. Tradiții clujene, Cluj-Napoca, 2010, p. 116.

icoanelor pe lemn a trecut și în tehnica celor pe sticlă, remarcabilă este cea care aparține Zugrăvițelor Morar din Săliște. Imaginea aparține veacului al XIX-lea. Profetul apare înfățișat în veșmântul său din păr de cămilă, purtând totodată și Sfânta Cruce. În jurul său câțiva copaci (doi de o parte și doi de cealaltă) și o secure alături de o lopată ne aduc aminte de profeția sa *iată, securea stă la rădăcina pomilor, și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc* (Matei, 3, 10). În partea superioară cerurile prea înalte ni-l arată pe Hristos blagoslovind cu ambele mâini, pe un fond de aur.³ Coloritul expresiv este dominat de acordul dintre verde și albastru. Chipul Sfântului în contrast cu restul lucrării este luminos, redat cu alb și cu accente suave de roșu stins, totodată mâinile și picioarele sunt pictate în nuanțe deschise. Hlamida Sfântului e zugrăvită în roșu închis. Desenul cu specificitatea sa de liniaritate conturează cu regularitate formele, dând prețiozitate ansamblului. Într-un ritm sacadat, flori și frunze întregesc lucrarea, ele fiind dispuse în jurul imaginii principale, pe un fond alb, având aspectul unei benzi asemenea unei rame.

Temă inspirată din Noul Testament, îi înfățișează pe Iisus și pe Sfântul Ioan Botezătorul, copii⁴. Primul ține mielul în brațe, cel de-al doilea o coroană sau un glob (simbolul întregii lumi). Chipurile lor sunt asemănătoare, fiecare purtând pe umăr câte un veșmânt simplu. Ei sunt înconjurați de o ghirlandă din flori mari, roșii și albe, precum și de nori. Între ei se află o floare de crin pictată în culoarea roșie. De menționat atitudinea de atașament profund a lui Ioan Botezătorul care ține mielul strâns la piept, foarte aproape de obraz.

La final, reținem faptul că iconografia Sfântului Ioan s-a diversificat, putându-se atribui fiecărui centru de pictură pe sticlă una sau două teme de referință. Din Școala de la Laz provine tema Nașterii sale, Iisus și Ioan cu mielul aparțin Niculei, Tăierea capului său este întâlnită și în reprezentările din Șcheii Brașovului, la Laz, în Făgăraș, Sfântul redat în pustie este specific Mărginimii Sibiului și Lancrămului. Tot din aria Sibiului, Săliște sau Poiana Sibiului provine și icoana ce ni-l arată binecuvântând și susținându-și propriul cap într-o tîpsie. Acest tip iconografic apare cu precădere în icoanele pe lemn de proveniență cretană.

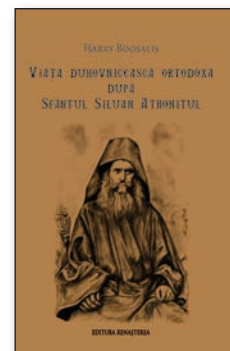
³ *Ibidem*, p. 117.

⁴ *Ibidem*, p. 28.

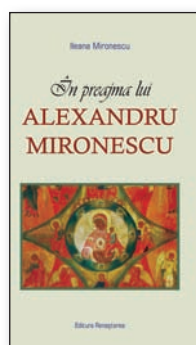
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

Sbornicul. Culegere despre rugăciunea lui Iisus,
702 pag., format: 130x200 mm
Preț: 70 lei.

HARRY BOOSALIS, *Viața duhovnicească ortodoxă după Sfântul Siluan Athonitul*,
Colecția: *Spiritualitate* nr. 9,
218 pag. format 135x200 mm,
Preț: 29 lei

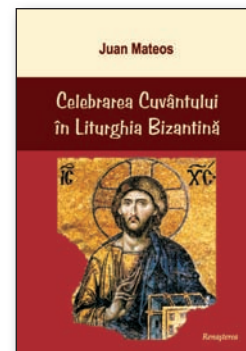

ILEANA MIRONESCU,
În preajma lui Alexandru Mironescu,
168 pag., format 110x200 mm.
Preț: 22 lei.

ALEXANDRU MIRONESCU,
La scaunul Mărturisirii,
103 pag., format: 110x20 mm
Preț: 15 lei

DANIEL LEMENI,
Duhul a suflat în pustie. Lumea duhovnicescă a Părinților deșertului
Colecția: *Monografii* nr. 5,
264 pag., format: 145x210 mm,
Preț: 20 lei

JUAN MATEOS,
Celebrarea Cuvântului în Liturgia Bizantină
Colecția: *Liturgica*, nr. 8
266 p., format: 148x210 mm
Preț: 22,00 lei

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ
Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinteș, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Ierom. Benedict Vesa

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Evenimente caritabile și culturale la început de iunie

Tatiana Onilov

Anul acesta, cu prilejul mării sărbătorii, cea a Pogorării Sfântului Duh, dar și cu prilejul zilei de 1 iunie, comunitatea Bisericii Studenților și ASCOR Cluj-Napoca a organizat mai multe evenimente atât pentru copii, de ziua lor, cât și pentru maturi.

În ziua sărbătoririi praznicului Cincizecimii, Oana Raluca Băilă, vicepreședinta ASCOR Cluj-Napoca și coordonatoarea grupului folcloric „Ioan Valahul” a oferit publicului posibilitatea de a urmări un spectacol ce a pus accentul pe tradițiile străbune din perioada secerișului care se desfășurau în preajma sărbătorii Pogorării Sfântului Duh. Ca de obicei, membrii grupului „Ioan Valahul” a pus în valoare straițele tradiționale, au interpretat cântece populare cu o tematică specifică acestei perioade – toate în cadrul unui spectacol bine încheiat intitulat *Cununa secerișului*. Aspectul cel mai prețios al evenimentului se referă la readucerea în actualitate a datinilor poporului nostru. Scopul coordonatoarei grupului, Oana Raluca Băilă, este

acela de a-i face pe membrii comunității interesați de preocupările țăranilor români, dar și de modul de trai al acestora, care, în comparație cu viața omului contemporan, era mult mai sănătos și mult mai ancorat în credință.

În ziua de 1 iunie, după Liturghia praznicului Sfintei Treimi, peste 20 de gospodine din cadrul comunității au pus în vânzare torturi care mai decare spre bucuria și deliciul copiilor. Evenimentul cel mai dulce și cel mai așteptat de cei mici a avut scopul de a strânge bani pentru activitățile misionare destinate copiilor și adolescenților.

Acțiunea caritabilă a fost orientată spre adunarea de fonduri pentru un nou Centru de Tineret de la Sângiorz-Băi, în cadrul căruia se vor desfășura taberele de vară pentru copii și adolescenți, precum și o serie de alte activități destinate tinerilor.

Muzică și teatru, de la tineri pentru tineri

Gabriela Bulgaru

Luna mai a trecut încărcată de evenimente în Complexul Studențesc Hasdeu, care mai de care tineri și firești, toate însuflețite de talentul improvizat sau exersat, plin de avânt în orice caz, al tinerilor din cadrul Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși (ATCOR) și din cadrul Asociației Studenților Creștini Ortodocși (ASCOR), din Cluj-Napoca.

Manifestările cultural-artistice au fost organizate în cadrul proiectului „Tinerii ortodocși, împreună pentru viitorul Europei”, realizat cu sprijinul Primăriei, Consiliului Local Cluj-Napoca și al Consiliului Județean Cluj, proiect ce susține candidatura orașului Cluj-Napoca la titlul de *Capitală Culturală Europeană 2021*.

Astfel, seara de miercuri, 20 mai, a fost dedicată muzicii folk. După vecernia cu litie închinată praznicului Înălțării Domnului, de la Biserica Studenților, tinerii s-au adunat la Teatrul de vară din

apropiere pentru a se bucura de muzica folk, dar și de cea clasică, interpretată la chitară și voce de elevi, liceeni, studenți ori adulți, amatori sau deja experimentați. Piese, mai vechi sau mai noi, consacrate sau abia așternute pe hârtie, au fost abordate și de unii tineri care s-au lansat pe scenă cu această ocazie.

Miercuri, 27 mai, a fost organizată o seară de teatru, cu scenete jucate „de tineri pentru tineri”. Seria teatrală s-a desfășurat în aceeași locație și a avut în prim-plan mai multe grupuri de tineret. Cel care a deschis seara a fost grupul parohial de tineret al Bisericii „Sfântul Alexandru” din Cluj-Napoca, coordonat de părintele Claudiu Melean care a descris sugestiv sceneta ca fiind „mai actuală”. Într-adevăr, sceneta intitulată „Marea schimbare” a fost inspirată din Pateric, dar piesa înfățișează o familie de la sat, săracă, dar milostivă și primitoare, cu doi copii harnici și silitori. Preotul satului, atins de omenia și credința acestor „nefericiți”, îi cere lui Dumnezeu să le dea bogăție, punându-se chezaș la mântuirea sufletelor lor. Fiul familiei găsește, așadar, o comoară în pământ, echivalentă a 95 de mii de euro și, din acel moment, viața li se schimbă radical. Noul trai se descrie prin toate trăsăturile și mai ales viciile și patimile lumii contemporane: lux, modă, dezinteresul copiilor pentru școală, petrecerea timpului pe Facebook atât a părinților, cât și a copiilor, viața de club, droguri, alcool, violență domestică și limbaj injurios și vulgar, interes material, relații extraconjugale sau premaritale. Preotul se căiește pentru nechibzuința

lui, iar familia, în urma unei amenințări cu moartea din cauza datoriilor, se întoarce în satul și sărăcia de unde a plecat. Sceneta surprinde prin alternarea jocului actorilor cu proiectarea pe ecran a conversațiilor de pe Facebook, pe care le au membrii familiei între ei. Acestea sunt un șir comico-tragic de replici mincinoase „de agățat”, „de a epta” etc., într-un limbaj și cu un conținut de actualitate, ale părinților și ale copiilor care își ascund identitatea și care în final ajung să-și dea întâlnire, pentru a consuma plăcerea, în același loc.

O altă scenetă, adaptare după o schiță de Tudor Popescu, și jucată energic de doi actori din Turda, a fost „Varvara și medicul”. Dialogul jovial transpus într-un limbaj neaoș și țărănesc, dintre Varva-

ra, actrița Monica Rațiu, și doctorul, actorul Aurel Feșnic, a construit, dincolo de comicalul lingvistic savuros, o satiră a atotștiinței oamenilor de la țară asupra leacurilor băbești și întrebunțării lor și asupra aplecării doctorilor spre „atențiile” gustative din partea pacienților.

Grupul parohial de tineret „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca a prezentat o compilație de scenete scurte, cu titlul „În familie”, „Varza” și „Cearta”, al căror mesaj a subliniat mai multe virtuți și atitudini creștinești: fapta cea bună și milostenia care se „ia” de la unul la altul, ascultarea fără șovăire de stareț sau de duhovnic, nemânia și dragostea pentru aproapele sau smerenia. Startul seriei de scenete a fost dat de o reprezentare în ramă a distribuției rolurilor actorilor, o dezvoltare din culise pe care, de obicei, spectatorii nu au posibilitatea de a o vedea. Interesante și motivante au fost interacțiunile cu publicul pe care organizatorul grupului parohial, Radu Copil, le-a întreprins în momentele-cheie ale scenariilor, suscitând participarea și opinia spectatorilor întocmai ca la un teatru-forum.

Seara de teatru a fost încheiată de sceneta tinerilor ascoriști, o reprezentare adaptată după un fragment din cartea „Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr”, de C. S. Lewis. Raveca Constantin și Oana Raluca Băilă au jucat excepțional rolurile principale, în timp ce Ovidiu și Alexandra Joldeș au completat sugestiv cadrul cu mișcări originale de pantomimă originală. Sceneta prezintă sfătuirea diavolilor cu privire la ispitirea omului pentru a-l îndepărta de Dumnezeu și a-l atrage într-o viață lumească, nelăsându-l să raționeze la scopul său duhovnicesc, ci întorcându-i mintea, prin impulsuri, doar la lucrurile pământești, mai exact, trupești. Iar acest lucru se întâmplă inclusiv în dragostea dintre oameni și în perioada îndrăgostirii, acesta fiind subiectul și tema de gândire pe care actorii ascoriști au vrut să o pună la inimile tinerilor spectatori.

Pauzele dintre scenete au fost momente muzicale de relaxare și înviorare, publicul rememorând muzica folk sau acompaniind cu aplauze cântece populare.

Pelerinajul pe jos la Părintele Arsenie Boca

Romina Sopoian

Pimineța încă înnoptată de 16 mai i-a adunat pe cei 87 de pelerini din comunitatea Bisericii din Hasdeu pentru a porni cu avânt spre Mănăstirea Prislop din Țara Hațegului. Deși au participat la multe alte pelerinaje la mormântul Părintelui Arsenie Boca, cel de anul acesta a fost unul special. Autocarele care îi transportau de obicei pe călători până la destinația finală s-au golit mult mai devreme, pelerinii hotărând să parcurgă pe jos distanța de 19 kilometri dintre Hunedoara și Prislop.

Osteneala asumată cu bucurie de acești credincioși, care poartă în suflet multă dragoste și recunoștință pentru Sfântul Ardealului, a fost răsplătită cu vârf și îndesat. Toate au fost frumoase și cu mult folos în această drumeție duhovnicească. Aerul proaspăt și răcoros al dimineții, aburii ce se ridicau din verdele crud de început de vară i-a învăluit pe toți, dându-le multă energie, alungând orice urmă de somn. Natura aceluia ținut încă ferit de zgomotul mașinilor a impresionat la fiecare pas. Mirosul îmbătător al salcâmilor de pe marginea drumului și soarele care începea să-și facă simțită prezența printre norii de la orizont le-a readus pelerinilor liniștea pierdută printre betoanele urbane. Mai mult decât atât, exista un vădit paradox: cu fiecare kilometru parcurs, oamenii se simțeau tot mai bine, parcă tot mai odihniți. Zâmbete-

le și buna dispoziție i-a cuprins pe toți. Doar toaca se auzea neînțecat, cu un ritm susținut ce făcea ca tot mai mulți kilometri să rămână în urmă cu o ușurință greu de înțeles.

Popasurile binemeritate au fost și ele o binecuvântare. Aflați pe dealurile înalte, cu „capul în norii” formați de aburii dimineții, călătorii s-au bucurat de merindele lor, mâncarea împărțită cu ceilalți părănd mai bună ca cea de acasă. Întăriți trupește, au pornit din nou la drum. Apropierea tot mai mare de Părintele Arsenie, cel atât de aproape sufletului lor, le-a dat și mai multă râvnă. Cântările către Dumnezeu și Maica Domnului au răsunat prin satele de deal. Oamenii au ieșit la poartă, salutând cu bucurie și aprecieri sincere. Liniștea de la începutul drumului a fost treptat înlocuită de forfota

din apropierea Mănăstirii Prislop. Mulțimile de pelerini care vin neînțecat din toate județele țării demonstrează că Părintele Arsenie nu mai poate fi numit doar „Sfântul Ardealului”, marele duhovnic devenind demult „Sfântul românilor” de peste tot. Astfel, se adevăresc mai mult decât oricând cuvintele părintelui pe care le-a spus când încă era în viață: „Va lua țara foc de la Prislop”.

După cele cinci ore de drum, au urmat alte cinci ore de așteptat

la mormânt, pentru a săruta preț de o secundă crucea Părintelui Arsenie. Deși puțin greoaie și obositoare, așteptarea a meritat. Rugăciunea personală, discuțiile prietenoase și cântările duhovnicești i-au întărit pe toți în răbdare, iar timpul a trecut parcă mai repede, mai cu folos. Crucea și ripidele ce fuseseră purtate în fruntea grupului pe durata întregului pelerinaj au devenit punctul de reper în marea de oameni care se revărsa din toate părțile. Coadă imensă formată de mulțime și noianul de flori de la mormânt dădeau mărturie despre sfințenia acestui mare om al lui Dumnezeu!

Bucuroși și împliniți, pelerinii s-au întors la autocarele ce-i așteptaseră aproape toată ziua. În drum spre casă, au mai făcut un popas la biserica din Cinciș, un loc deosebit. Deși nu mai sunt mulți cei care l-au cunoscut personal pe Părintele Arsenie, călătorii noștri au avut marea ocazie de a vorbi cu preoteasa Anișoara Opre, un chip senin de creștin adevărat. Fiica duhovnicească de odinioară a Ieromonahului Arsenie a povestit despre relația lor, despre minunile părintelui în viața ei și a comunității din Cinciș, dar și despre regretatul Părinte Crăciun Opre, care a suferit de asemenea în închisorile comuniste. La cei 85 de ani, doamna Anișoara i-a întărit sufletește pe toți cu o putere ce izvora din dragostea și credința puternică în Dumnezeu.

După fotografia de grup, pelerinii au urcat în autocarele ce i-au adus din nou la Cluj, după aproape 24 de ore. Da, au fost obosiți, dar mai ales fericiți. Petrecuseră o zi minunată alături de Părintele Arsenie, pentru care au cu toții doar gânduri de mulțumire.

Foto: Romina Sopoian

Unde vezi cu ochii sufletului Pelerinaj la Mănăstirile Lupșa și Lainici

Anca Onaciu

In primele zile ale lunii florar, ASCOR Cluj-Napoca a organizat un pelerinaj la Mănăstirile Lupșa și Lainici. Destinația principală a pelerinajului a fost Mănăstirea Lainici. Tinerii s-au îndreptat înspre meleagurile oltenesti, pentru a ajunge de hramul locașului unde sălășluiesc moaștele Sfântului Irodion de la Lainici, care este prăznuit la data de 3 mai. În drum spre valea Jiului, au făcut un popas pe la Mănăstirea Lupșa, iar la întoarcere s-au închinat la mormântul Părintelui Arsenie de la Prislop.

Anca Onaciu, participantă la acest pelerinaj și o tânără cu suflet frumos, de poet, face o descriere a acelor evenimente.

În nemărginirea verde, sub un cer senin de mai, primăvara ne poartă pe drumuri de munte, cu creste cărunte. Am pornit de dimineață bună, cam pe când cocoșul sună, și-am oprit întâiași dată,

tocmai la Mănăstirea Lupșa în poartă. Sub o boltă senină de lumină de dimineață, liniștea domnește peste tot locul acesta, unde se arată o parte din Rai. Trăiești mai mult, simți curățenia vieții și te închini Lui, căci ai ajuns să îi cunoști un locaș sfânt de pe Valea Arieșului. Ai intrat într-un suflet. Icoana Maicii Domnului din Muntele Athos și moaștele Sfântului Siluan, te aduc mai aproape de sensul vieții creștine. Duhul locului intră în tine, căci totul devi-

ne transparent și începi să vezi cu ochii sufletului. Toată ființa ta trăiește pentru câteva clipe bune, mai mult decât ieri, în tine timpul curge în amonte, iar în exterior în aval.

Drumul se vede altfel, e mai mult soare, în om mai mult har primit în dar. Poate nu găsești o explicație, mă refer la una ca și la matematică sau științe, de ce se întâmplă așa, dar acolo, pe locuri sfinte, lucrurile se întâmplă la alt nivel. Tot ce trăiești e atât de natural, atât de simplu.

Și noi am continuat, să pășim și-n lung și-n lat, până ce ne-am așezat și la Lainici am înnoptat. În mijloc de codru verde, valea Jiului se pierde. Am intrat într-o altă oază duhovnicească, Mănăstirea Sfântului Irodion de la Lainici. Bucuria verde îți deschide deasupra vieții un cer senin cât vezi cu ochii, iar când intri în Biserica Mănăstirii Lainici, intri într-o altă parte a Raiului. O mireasmă dulce te cuprinde de la intrare, sufletul ți se deschide când începi să privești și să ascuți, căci aici, totul îți vorbește, ca și cum te-ar fi așteptat dintotdeauna. Simți o îmbrățișare a tot ceea ce ești ca om, dar mai ales ca suflet, primești tot ce ai nevoie.

Chiar dacă am stat două zile la Mănăstirea Lainici, timpul a avut răbdare să ne ofere toate bucuriile locului. Și ce e mai frumos decât să te simți ocrotit în suflet? Când icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului și moaștele Sfântului Irodion te acoperă cu tot ceea ce înseamnă liniște, când liniștea intră în sufletul tău, se petrece un lucru cu adevărat minunat. Te cuprinde o dragoste imensă de tot ceea ce te înconjoară, iar această dragoste, unește sufletul de cele sfinte. Trăirile adevărate se intensifică și libertatea e orientată doar în direcția de a face bine. Trăiește în tine frumusețea de a fi.

Hramul Mănăstirii, Sfântul Irodion de la Lainici, sărbătorit pe 3 mai, a chemat oameni din toate colțurile țării, a unit sufletele într-un ciorchine al armoniei. Membrii ASCOR, îmbrăcați în costume naționale au adus tradiția la viață, iar împreună cu toți cei prezenți, am fost îmbrăcați în har și rugăciune.

Sufletul primește Duhul locului și se bucură de trăirile lui, iar trupul călătorește spre Mănăstirea Prislop de această dată. Ești ghidat de o fericire interioară, care îți hrănește fiecare mădular și ajungi în fața mormântului Părintelui Arsenie Boca. Te închini unui Sfânt, pe pământ românesc și primești bucuria de a trăi și de a putea oferi tot ceea ce ți-a fost dat. Simți liniștea dincolo de toate, te întâlnești pe tine, iar în tine, Îl întâlnești pe El.

Întâlnire de suflet cu poetul mărturisitor Demostene Andronescu

In mijlocul lunii mai, comunitatea Bisericii Studenților și ASCOR Cluj-Napoca a organizat o întâlnire de suflet cu poetul mărturisitor Demostene Andronescu. Evenimentul a fost unul în care invitatul a derulat amintiri din închisorile comuniste. Poetul a relatat despre rănilor care i-au rămas în urma acestei experiențe prin intermediul poeziilor, prezentând publicului ultimul volum de poezii intitulat *Peisaj lăuntric*. La cei 87 de ani, Demostene Andronescu, unul dintre nenumărații pătimitori ai închisorilor comuniste, încă mai are forțe, și nu puține, de a merge prin țară și de a vorbi despre experiența carcerală prin care a trecut.

Noi n-am fost cu ei în celule, dar avem încă mărturisitori. Puțini, și-ar fi păcat să nu-i cunoaștem. Unul dintre ei este și Demostene Andronescu. Astăzi octogenar, el rămâne una dintre vocile lirice cele mai pure și mai reprezentative ale închisorilor politice din România.

Noi n-am fost cu ei în celule să știm, dar au ajuns până la noi atâtea mărturii, încât a nu le cunoaște suferința și jertfa ar fi de neînțeles. Poate că din tot ceea ce s-a scris în și despre închisorile comuniste, cele mai impresionante și grăitoare rămân poeziile. Impresionează ele, prin lumina pe care au adus-o în întunecimea temnițelor, impresionează cei care le-au creat în condiții aspre pentru a alina răni și modul în care au fost memorate și transmise mai departe, până la noi.

Țechipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300

ISSN: 1224-0567

revista.filocalia@yahoo.com